ACTA UNIVERSITATIS LODZIENSIS FOLIA BOTANICA (Acta Univ. Lodz., Folia bot.)	16	3–38	2001

Aurelia Urszula Warcholińska, Jan Teofil Siciński, Sergej Mochnacký

FLORA SYNANTROPIJNA ŁĘCZYCY

SYNANTHROPIC FLORA OF THE ŁĘCZYCA

ABSTRACT: In this paper a preliminary list and characterization of the synanthropic flora found in the area of the Łęczyca in 1998–2000, have been presented. The rich variety of the synanthropic flora of this town is an effect of differentiation of habitats and man's economic activity. The synanthropic flora of Łęczyca consists of 551 taxons. Among synanthropic plants predominate perenial plants (56,8%) and apophytes (59,9%). There are 31 species from the list of threatened synanthropic plants and 8 species from the list of protected plants.

Treść

1. Wstęp
2. Teren badań
3. Rys historyczny
4. Materiał i uwagi metodyczne
5. Systematyczny wykaz taksonów
6. Ogólna charakterystyka flory synantropijnej
7. Podsumowanie i wnioski
8. Piśmiennictwo
9. Summary

1. WSTĘP

Flora synantropijna Łęczycy nie była dotąd przedmiotem całościowych badań. Od dawna skupiała ona jednak uwagę wielu badaczy. Pojedyncze gatunki stwierdzone w Łęczycy wymieniają w swoich pracach m. in.: Błoński (1892), Tomaszewski (1956 msc.), Olaczek (1963). Obszerniejsze informacje o występowaniu wielu gatunków roślin naczyniowych na terenie

tego miasta zostały podane w latach 1960–2000 przez Mowszowicza (1960, 1978), Sowę (1971), Srokę (1995 msc.), Jabłońskiego (1999 msc.) oraz Sicińskiego (1997, 2000). Dotychczasowe opracowania dają

Fot. 1. Łęczyca – widok z wieży zamkowej na część miasta z ratuszem (1788–1790) (fot. J.T. Siciński)

Phot. 1. Łęczyca – view from the castle's tower on the part of the town with City Hall (1788–1790) (phot. J.T. Siciński)

fragmentaryczny obraz flory synantropijnej Łęczycy. Fakt ten uniemożliwia śledzenie mechanizmu zachodzącego procesu przemian tego typu flory pod wpływem antropopresji.

W związku z tym głównym celem badań, przeprowadzonych w latach 1998–2000, było zgromadzenie danych florystycznych umożliwiających przedstawienie pełnego inwentarza gatunków roślin synantropijnych Łęczycy oraz ich dynamiki. Szczególną uwagę zwrócono na częstość występowania poszczególnych gatunków, aktualny stan ich zachowania i zagrożenia.

2. TEREN BADAŃ

Miasto Łęczyca leży w północno-zachodniej części woj. łódzkiego (*Polska administracyjna i drogowa* 1998; *Województwo łódzkie* 1999). Jest ono położone pośrodku powiatu łęczyckiego, bliżej jego południowej granicy (Stolarski i in. 2000).

Zgodnie z geobotanicznym podziałem Polski (Szafer, Pawłowski 1972; Szafer, Zarzycki 1977) badany teren należy do Okręgu Warszawskiego, Krainy Mazowieckiej, poddziału Pasa Wielkich Dolin i działu Bałtyckiego.

Według regionalizacji fizycznogeograficznej Kondrackiego (1977, 1994) Łęczyca położona jest na terenie mezoregionu Równiny Łowicko-Błońskiej, wchodzącej w skład Nizin Środkowomazowieckich. Równina Łowicko-Błońska rozciąga się na powierzchni 3063 km^2, na południe od doliny Wisły i Bzury. Przedstawia ona płaski poziom denudacyjny z dobrymi glebami pyłowymi i czarnymi ziemiami. Na obszarze samego miasta Łęczycy przeważają gleby lekkie. W zachodniej jego części występują urodzajne gleby brunatne, gleby bielicowe i pseudobielicowe oraz czarne ziemie (*Mapa glebowo-rolnicza 1 : 5000* 1960; Dylik 1984; Sroka 1995 msc.).

Miasto Łęczyca, o powierzchni ok. 8,9 km^2 (Jabłoński 1999 msc., Stolarski i in. 2000), położone na południowej krawędzi poziomu terasowego pradoliny warszawsko-berlińskiej, otoczone jest od południa doliną rzeczki Wróblówki, od wschodu doliną rzeki Bzury, a od północy zabagnionym dnem pradoliny, zwężającym się w pobliżu miasta do 1,5 km. Obecnie dno pradoliny, wypełnione torfowiskiem niskim typu trzcinowego i trzcinowo-turzycowego, przekształcone jest przez melioracje oraz eksploatację torfu. Pokrywają je łąki, zarośla oraz szuwar trzcinowy (Olaczek 1972, 1974). Od zachodu natomiast miasto jest otwarte ku równinie wysoczyznowej. Obiektami przyrody chronionymi prawem w mieście jest wspomniana pradolina i park miejski o powierzchni 12 ha (Stolarski i in. 2000).

Położenie Łęczycy nie pozostaje bez wpływu na miejscowy mikroklimat, charakteryzujący się niskimi opadami (Kłysik 1993, Jabłoński 1999 msc.). Miasto posiada korzystne położenie komunikacyjne, głównie ze względu na rozwiniętą sieć dróg kołowych oraz linię kolejową (*Województwo łódzkie* 1999). W życiu miasta bardzo ważną rolę odegrała budowa zagłębia górniczego, wydobywającego rudę żelaza i iłołupek, zainicjowana w 1955 r. Łęczyca liczy 16 553 mieszkańców (stan z czerwca 1999 r.; Stolarski i in. 2000).

3. RYS HISTORYCZNY

Początki Łęczycy związane są prawdopodobnie z budową (ok. VI w.) warownego grodu, którego istniejące do dzisiaj pozostałości, nazwane są Szwedzką Górą. Gród łęczycki był ośrodkiem władzy plemienia zwanego Łęczanami lub Łęczycanami, siedzibą kasztelanii oraz miejscem, w którym założono ok. 1000 r. jeden z pierwszych klasztorów w kraju – opactwo benedyktyńskie związane z działalnością św. Wojciecha. Bolesław Krzywousty, w trakcie walki o władzę ze swoim bratem Zbigniewem, zdobył w 1107 r. gród i przebudował go na potężną warownię (Pisarkiewicz 2000).

W okresie rozbicia kraju na dzielnice (rok 1138) Łęczyca była niekoronowaną stolicą. W tym okresie, na fundamentach rozebranego opactwa, w ciągu dwudziestu lat, zbudowano świątynię pod wezwaniem Najświętszej Marii Panny i św. Aleksego. Świątynia ta, nosząca tytuł kolegiaty, stała się siedzibą kanoników i rezydencją arcybiskupów gnieźnieńskich, miejscem synodów kościelnych i zjazdów międzydzielnicowych.

W XII w. wokół grodu zaczęły kształtować się zaczątki osady miejskiej. Dzisiejsza starówka z rynkiem i kazimierzowskim zamkiem nazywana była wówczas Nowym Miastem. W XIII w. osada miejska przekształciła się w miasto. W roku 1241 gród łęczycki został zdobyty i zniszczony przez Tatarów, a w roku 1331 miasto i gród zostały zniszczone przez najazd krzyżacki. Mimo starań króla Władysława Jagiełły gród długo podnosił się z upadku. Król Kazimierz Jagiellończyk docenił Łęczycę, którą często odwiedzał, zwłaszcza w okresie wojny trzynastoletniej. Monarcha ten wydał w Łęczycy w 1448 r. tzw. Statut łęczycki.

W roku 1655 Łęczycę zajęły wojska szwedzkie. Miasto zostało wyzwolone w 1656 r. W zniszczonym mieście ocalały tylko 3 domy i kilkunastu mieszkańców. W 1705 r., w czasie wojny północnej, Łęczyca ponownie została zdobyta przez Szwedów. Pożary oraz szerząca się w latach 1709–1711 epidemia spotęgowały nieszczęścia.

W okresie konfederacji barskiej Łęczycę niszczyły wojska zarówno rosyjskie, jak i konfederackie.

Po drugim rozbiorze Łęczyca dostała się pod panowanie pruskie, które zakończyło się w 1806 r. W roku 1809 wojska austriackie zdobyły miasto i zniszczyły część jego zabudowy.

W latach Królestwa Kongresowego (1815–1830) zaznaczyły się w Łęczycy korzystne przemiany. Łęczyca stała się ważnym ośrodkiem przemysłowym. Zyskała przywileje, m. in. na organizowanie jarmarku wełnianego, a także prawo osiedlania zagranicznych rękodzielników, głównie z zachodnich Niemiec. Rozwój przemysłu wpłynął na wzrost liczby mieszkańców, która w 1828 r. zwiększyła się do 4225.

W czasie powstania listopadowego Łęczyca była siedzibą władz powstańczych i punktem zaopatrzenia armii. Mieszkańcy miasta wzięli też czynny udział w powstaniu. W czasie powstania styczniowego miasto było natomiast jednym z większych ośrodków powstańczych.

W XIX w. w Łęczycy istniało wiele ważnych instytucji, m. in. seminarium nauczycielskie, szpital św. Mikołaja Cudotwórcy, stacja telegraficzna, więzienie śledcze, ochotnicza straż ogniowa, mydlarnia, fabryka narzędzi rolniczych i młyny. Istniały także dwa kościoły katolickie, kościół ewangelicki, cerkiew prawosławna i dwie synagogi.

Wiek XX przyniósł ożywienie polityczne i gospodarcze. W Łęczycy rozpoczęły działalność SDKPiL oraz PPS. Wydarzenia pierwszej wojny światowej nie ominęły także Łęczycy. W latach 1923–1925 wybudowano linię kolejową Łódź–Kutno, co usprawniło transport. W 1938 r. miasto było siedzibą powiatu i niewielkim ośrodkiem administracyjno-usługowym rolniczego regionu.

Ogromne szkody wyrządziła miastu okupacja hitlerowska. Dokonano m. in. egzekucji łęczycan, spalono i rozebrano wiele obiektów zabytkowych. Miasto wraz z okolicą włączono do Rzeszy Niemieckiej. Łęczycanie na terror odpowiedzieli walką zbrojną. W dniu 18 stycznia 1945 r. wkroczyły do Łęczycy oddziały Armii Czerwonej. Powołane władze miejskie i powiatowe zaczęły organizować odbudowę miasta ze zniszczeń wojennych. W roku 1955 rozpoczęto budowę Łęczyckiego Zagłębia Górnictwa Rud Żelaza. Nastąpił dynamiczny rozwoj Łęczycy. Rozwinęło się m. in. budownictwo przemysłowe i mieszkaniowe. Odbudowano archikolegiatę łęczycką i zamek.

W wynkiu reformy administracyjnej państwa w 1975 r. Łęczyca straciła status powiatu i stała się gminą do 1999 r. W tym roku stała się również ponownie siedzibą władz powiatowych. Obecnie Łęczyca wróciła do tradycyjnej roli centrum rolniczego regionu (Pisarkiewicz 2000).

4. MATERIAŁ I UWAGI METODYCZNE

Podstawę opracowania listy taksonów roślin synantropijnych Łęczycy stanowiły materiały badań własnych, przeprowadzonych w latach 1998–2000 oraz dane z literatury (Błoński 1892; Tomaszewski 1956 msc.; Mowszowicz 1960, 1978; Olaczek 1963; Sowa 1971; Sroka 1995 msc.; Jabłoński 1999 msc.; Siciński 1997, 2000).

Nomenklaturę taksonów przyjęto za Mirkiem i in. (1995), a nomenklaturę rodzin oraz układ systematyczny taksonów i rodzin za Szaferem, Kulczyńskim, Pawłowskim (1976). Korzystano przy tym również m. in. z następujących opracowań: Mirek (1984), Podbielkowski (1985).

Dane dotyczące właściwości flory synantropijnej zaczerpnięto m. in. z prac następujących autorów: Kornaś (1968 a,b, 1977, 1981, 1990); Kornaś, Medwecka-Kornaś (1986); Krawiecowa, Rostański (1976); Mirek (1984); Mirek i in. (1995); Olaczek (1992); Piotrowska, Żukowski, Jackowiak (1997); Podbielkowski (1985); Rostański, Sowa (1986–1987); Sowa, Warcholińska (1987, 1994); Szafer, Kulczyński, Pawłowski (1976); Warcholińska (1986–1987, 1988–1990); Wołkowycki (1997); Zając (1979, 1988, 1992); Zając U., Zając A. (1975); Zając M., Zając A. (1992); Zarzycki (1984); Zarzycki, Wojewoda, Heinrich (1992); Żukowski, Latowski, Jackowiak, Chmiel (1995).

Dla poszczególnych taksonów podano w kolejności następujące dane:
- trwałość (Ktr – rośliny krótkotrwałe, Tr – rośliny trwałe);
- formę życiową wg Raunkiaera (F – Fanerofit, Ch – Chamefit, H – Hemikryptofit, G – Geofit, T – Terofit, Hy – Hydrofit);
- grupę geograficzno-historyczną (Ap – Apofit, Ar – Archeofit, Ken – Kenofit, Ef – Efemerofit, Erg – Ergazjofigofit);
- częstość występowania gatunków według umownej skali (bardzo rzadki – 1–5 stanowisk, rzadki – 6–20 stanowisk, dość częsty – 21–40 stanowisk, częsty – 41–90 stanowisk, pospolity – 91–160 stanowisk);
- uwagi o ekspansji, zagrożeniu i ochronie gatunków.

5. SYSTEMATYCZNY WYKAZ TAKSONÓW

Polypodiaceae – Paprotkowate

1. *Dryopteris filix-mas* (L.) Schott – Narecznica samcza. Tr, G, Ap. Gat. bardzo rzadki.
2. *Asplenium ruta-muraria* L. – Zanokcica murowa. Tr, H, Ap. Gat. bardzo rzadki.
3. *Pteridium aquilinum* (L.) Kuhn. – Orlica pospolita. Tr, G, Ap. Gat. bardzo rzadki.

Equisetaceae – Skrzypowate

4. *Equisetum arvense* L. – Skrzyp polny. Tr, G, Ap. Gat. pospolity.
5. *E. pratense* Ehrh. – S. łąkowy. Tr, G, Ap. Gat. bardzo rzadki.
6. *E. sylvaticum* L. – S. leśny. Tr, G, Ap. Gat. bardzo rzadki.
7. *E. palustre* L. – S. błotny. Tr, G, Ap. Gat. rzadki.

Pinaceae – Sosnowate

8. *Larix decidua* Mill. – Modrzew europejski. Tr, F, Erg. Gat. bardzo rzadki.

Betulaceae – Brzozowate

9. *Betula pendula* Roth – Brzoza brodawkowata (B. zwisła). Tr, F, Ap. Gat. dość częsty.
10. *Alnus glutinosa* (L.) Gaertn. – Olsza czarna. Tr, F, Ap. Gat. dość częsty.
11. *Carpinus betulus* L. – Grab zwyczajny. Tr, F, Ap. Gat. bardzo częsty.
12. *Corylus avellana* L. – Leszczyna pospolita (Orzech laskowy). Tr, F, Ap. Gat. bardzo rzadki.

Fagaceae – Bukowate

13. *Quercus robur* L. – Dąb szypułkowy. Tr, F, Ap. Gat. bardzo rzadki.
14. *Q. rubra* L. – D. czerwony. Tr, F, Ken. Gat. rzadki.

Salicaceae – Wierzbowate

15. *Populus alba* L. – Topola biała. Tr, F, Ap. Gat. rzadki.
16. *P. tremula* L. – T. osika (Osika). Tr, F, Ap. Gat. dość częsty.
17. *Salix fragilis* L. – Wierzba krucha. Tr, F, Ap. Gat. rzadki.
18. *S.* x *pendulina* Wender. – W. zwisająca. Tr, F, Erg. Gat. rzadki.
19. *S. alba* L. – W. biała. Tr, F, Ap. Gat. dość częsty.
20. *S. cinerea* L. – W. szara (Łoza). Tr, F, Ap. Gat. dość częsty.
21. *S. caprea* L. – W. iwa. Tr, F, Ap. Gat. rzadki.
22. *S. aurita* L. – W. uszata. Tr, F, Ap. Gat. rzadki.
23. *S. acutifolia* Willd. – W. ostrolistna. Tr, F, Erg. Gat. bardzo rzadki.
24. *S. viminalis* L. – W. wiciowa (Witwa). Tr, F, Ap. Gat. rzadki.
25. *S. purpurea* L. – W. purpurowa (Wiklina). Tr, F, Ap. Gat. rzadki.

Moraceae – Morwowate

26. *Morus alba* L. – Morwa biała. Tr, F, Erg. Gat. bardzo rzadki.

Cannabaceae – Konopowiate

27. *Humulus lupulus* L. – Chmiel zwyczajny. Tr, F, Ap. Gat. bardzo rzadki.
28. *Cannabis sativa* L. – Konopie siewne. Ktr, T, Erg. Gat. bardzo rzadki.
29. *C. sativa* L. var. *spontanea* Vavi-Lov. – K. siewne, odmiana dzika. Ktr, T, Ken. Gat. bardzo rzadki.

Urticaceae – Pokrzywowate

30. *Urtica urens* L. – Pokrzywa żegawka. Ktr, T, Ar. Gat. częsty.
31. *U. dioica* L. – P. zwyczajna. Tr, G, Ap. Gat. częsty.

Ulmaceae – Wiązowate

32. *Ulmus laevis* Poll. – Wiąz szypułkowy (Bimak). Tr, F, Ap. Gat. bardzo rzadki.
33. *U. glabra* Huds. – W. górski (W. szorstki, Brzost). Tr, F, Erg. Gat. bardzo rzadki.
34. *U. minor* Mill. – W. pospolity (W. polny). Tr, F, Ap. Gat. bardzo rzadki.

Polygonaceae – Rdestowate

35. *Rumex maritimus* L. – Szczaw nadmorski. Ktr, T, Ap. Gat. rzadki.
36. *R. conglomeratus* Murr. – Sz. skupiony. Tr, G, Ap. Gat. dość częsty.
37. *R. obtusifolius* L. – Sz. tępolistny. Tr, G, Ap. Gat. częsty.
38. *R. confertus* Willd. – Sz. omszony. Tr, G, Ken. Gat. rzadki.
39. *R. crispus* L. – Sz. kędzierzawy. Tr, G, Ap. Gat. częsty.
40. *R. acetosa* L. – Sz. zwyczajny. Tr, H, Ap. Gat. dość częsty.
41. *R. acetosella* L. – Sz. polny. Tr, G, Ap. Gat. dość częsty.
42. *Polygonum amphibium* L. var. *terrestre* Leysser. – Rdest ziemnowodny. Tr, G, Ap. Gat. rzadki.
43. *P. persicaria* L. – R. plamisty. Ktr, T, Ap. Gat. pospolity.
44. *P. lapathifolium* L. subsp. *pallidum* (With.) Fr. – R. szczawolistny gruczołowaty. Ktr, T, Ap. Gat. pospolity.
45. *P. lapathifolium* L. subsp. *lapathifolium* – R. szczawolistny typowy (R. kolankowy). Ktr, T, Ap. Gat. dość częsty.
46. *P. hydropiper* L. – R. ostrogorzki. Ktr, T, Ap. Gat. dość częsty.
47. *P. aviculare* L. – R. ptasi. Ktr, T, Ap. Gat. pospolity.
48. *Reynoutria japonica* Houtt. – Rdestowiec (Rdest) ostrokończysty. Tr, H, Ken. Gat. rzadki, rozprzestrzeniający się.
49. *R. sachalinensis* (F. Schmidt) Nakai – R. (R.) sachaliński. Tr, H, Ken. Gat. bardzo rzadki, rozprzestrzeniający się.
50. *Fallopia convolvulus* (L.) Á. Löve – Rdestówka (Rdest) powojowata. Ktr, T, Ar. Gat. pospolity.
51. *F. dumetorum* (L.) Holub – R. (R.) zaroślowa. Ktr, T, Ap. Gat. dość częsty.
52. *Fagopyrum esculentum* Moench – Gryka zwyczajna. Ktr, T, Erg. Gat. bardzo rzadki.
53. *F. tataricum* (L.) Gaertn. – Tatarka. Ktr, T, Erg. Gat. bardzo rzadki.

Chenopodiaceae – Komosowate

54. *Kochia scoparia* (L.) Schrad. – Mietelnik żakula. Ktr, T, Erg. Gat. rzadki.
55. *Beta vulgaris* L. var. *esculenta* Salisb. – Burak zwyczajny (B. pospolity). Ktr, T, Erg. Gat. bardzo rzadki.
56. *Chenopodium polyspermum* L. – Komosa wielonasienna. Ktr, T, Ap. Gat. rzadki, potencjalnie zagrożony wymarciem (Warcholińska 1986–1987).
57. *Ch. vulvaria* L. – K. mierzliwa. Ktr, T, Ken. Gat. rzadki.
58. *Ch. hybridum* L. – K. wielkolistna. Ktr, T, Ar. Gat. dość częsty.
59. *Ch. urbicum* L. – K. trójkątna. Ktr, T, Ar. Gat. rzadki.
60. *Ch. album* L. – K. biała (Lebioda). Ktr, T, Ap. Gat. pospolity.
61. *Ch. ficifolium* Sm. – K. jesienna. Ktr, T, Ar. Gat. rzadki.
62. *Ch. glaucum* L. – K. sina. Ktr, T, Ap. Gat. dość częsty.
63. *Ch. rubrum* L. – K. czerwonawa. Ktr, T, Ap. Gat. rzadki.
64. *Ch. bonus-henricus* L. – K. strzałkowata. Tr, H, Ar. Gat. rzadki.
65. *Spinacia oleracea* L. – Szpinak warzywny. Ktr, T, Erg. Gat. rzadki.
66. *Atriplex hortensis* L. – Łoboda ogrodowa. Ktr, T, Ef. Gat. rzadki.
67. *A. nitens* Schkuhr – Ł. błyszcząca (Ł. połyskująca). Ktr, T, Ar. Gat. bardzo rzadki, rozprzestrzeniający się.
68. *A. patula* L. – Ł. rozłożysta. Ktr, T, Ap. Gat. częsty.
69. *A. prostrata* Boucher ex DC. subsp. *prostrata* – Ł. oszczepowata typowa. Ktr, T, Ar. Gat. rzadki.
70. *A. rosea* L. – Ł. gwiazdkowata. Ktr, T, Ar. Gat. rzadki.

Amaranthaceae – Szarłatowate

71. *Amaranthus chlorostachys* Willd. – Szarłat prosty (Sz. zielony). Ktr, T, Ken. Gat. bardzo rzadki.
72. *A. caudatus* L. – Sz. zwisły. Ktr, T, Erg. Gat. bardzo rzadki.
73. *A. retroflexus* L. – Sz. szorstki. Ktr, T, Ken. Gat. częsty.
74. *A. lividus* L. – Sz. siny. Ktr, T, Ken. Gat. dość częsty.

Caryophyllaceae – Goździkowate

75. *Dianthus barbatus* L. s. s. – Goździk brodaty. Tr, Ch, Erg. Gat. bardzo rzadki, chroniony (Olaczek 1992).
76. *Gypsophila muralis* L. – Łyszczec (Gipsówka) polny. Ktr, T, Ap. Gat. częsty.
77. *Saponaria officinalis* L. – Mydlnica lekarska. Tr, H, Ap. Gat. dość częsty.
78. *Lychnis flos-cuculi* L. – Firletka poszarpana. Tr, H, Ap. Gat. bardzo rzadki.

79. *Viscaria vulgaris* Röhl. – Smółka pospolita. Tr, Ch, Ap. Gat. bardzo rzadki.
80. *Melandrium noctiflorum* (L.) Fr. – Bniec dwudzielny. Ktr, T, Ar. Gat. bardzo rzadki, zagrożony wymarciem (Warcholińska 1986–1987).
81. *M. album* (Mill.) Garcke – B. biały. Tr, H, Ap. Gat. pospolity.
82. *Silene vulgaris* (Moench) Garcke – Lepnica rozdęta. Tr, H, Ap. Gat. dość częsty.
83. *Arenaria serpyllifolia* L. – Piaskowiec macierzankowy. Ktr, T, Ap. Gat. dość częsty.
84. *Stellaria media* (L.) Vill. subsp. *media* – Gwiazdnica pospolita. Ktr, T, Ap. Gat. pospolity.
85. *S. uliginosa* Murray – G. bagienna (G. bagnowa). Tr, H, Ap. Gat. bardzo rzadki.
86. *S. palustris* Retz. – G. błotna (G. sina). Tr, H, Ap. Gat. bardzo rzadki.
87. *S. graminea* L. – G. trawiasta. Tr, H, Ap. Gat. częsty.
88. *Cerastium arvense* L. s. s. – Rogownica polna. Tr, H, Ap. Gat. częsty.
89. *C. holosteoides* Fr. em. Hyl. – R. pospolita. Ktr, T, Ap. Gat. częsty.
90. *C. semidecandrum* L. – R. pięciopręcikowa. Ktr, T, Ap. Gat. bardzo rzadki.
91. *C. glomeratum* Thuill. – R. skupiona (R. lepka). Ktr, T, Ap. Gat. bardzo rzadki.
92. *Myosoton aquaticum* (L.) Moench – Kościenica (Kościeniec) wodna. Tr, H, Ap. Gat. rzadki.
93. *Sagina procumbens* L. – Karmnik rozesłany. Tr, H, Ap. Gat. dość częsty.
94. *Scleranthus annuus* L. – Czerwiec roczny. Ktr, T, Ar. Gat. dość częsty.
95. *Spergula arvensis* L. – Sporek polny. Ktr, T, Ar. Gat. częsty.
95. *Spergularia rubra* (L.) J. Presl. & C. Presl. – Muchotrzew polny. Ktr, H, Ap. Gat. częsty.
96. *Herniaria glabra* L. – Połonicznik nagi (P. gładki). Ktr, T, Ap. Gat. dość częsty, potencjalnie zagrożony wymarciem (Warcholińska 1986–1987).
97. *H. hirsuta* L. – P. kosmaty. Ktr, T, Ar. Gat. bardzo rzadki, zagrożony wymarciem (Warcholińska 1986–1987).

Euphorbiaceae – Wilczomleczowate

99. *Euphorbia peplus* L. – Wilczomlecz (Ostromlecz) ogrodowy. Ktr, T, Ar. Gat. częsty.
100. *E. helioscopia* L. – W. (O.) obrotny. Ktr, T, Ar. Gat. częsty.
101. *E. cyparissias* L. – W. (O.) sosnka. Tr, G, Ap. Gat. dość częsty.
102. *E. esula* L. – W. (O.) lancetowaty. Tr, G, Ap. Gat. dość częsty.

Berberidaceae – Berberysowate

103. *Berberis vulgaris* L. – Berberys zwyczajny (B. pospolity). Tr, F, Erg. Gat. bardzo rzadki.
104. *Mahonia aquifolium* (Pursh) Nutt. – Mahonia ostrolistna. Tr, F, Erg. Gat. bardzo rzadki.

Ranunculaceae – Jaskrowate

105. *Nigella damascena* L. – Czarnuszka damasceńska. Ktr, T, Erg. Gat. bardzo rzadki.
106. *Consolida regalis* S. F. Gray – Ostróżeczka (Ostróżka) polna. Ktr, T, Ar. Gat. dość częsty, zagrożony wymarciem (Warcholińska 1986–1987).
107. *Anemone nemorosa* L. – Zawilec gajowy. Tr, G, Ap. Gat. bardzo rzadki.
108. *A. ranunculoides* L. – Z. żółty. Tr, G, Ap. Gat. bardzo rzadki.
109. *Myosurus minimus* L. – Mysiurek drobny. Ktr. T, Ap. Gat. rzadki, zagrożony wymarciem (Warcholińska 1986–1987).
110. *Ranunculus flammula* L. – Jaskier płomiennik. Tr, H, Ap. Gat. bardzo rzadki.
111. *R. sceleratus* L. – J. jadowity. Ktr, T, Ap. Gat. bardzo rzadki.
112. *R. sardous* Cr. – J. sardyński (J. łagodny). Tr, H, Ap. Gat. bardzo rzadki, zagrożony wymarciem (Warcholińska 1986–1987).
113. *R. bulbosus* L. – J. bulwkowy. Tr, H, Ap. Gat. rzadki.
114. *R. repens* L. – J. rozłogowy (J. rozesłany). Tr, H, Ap. Gat. częsty.
115. *R. acris* L. s. s. – J. ostry. Tr, H, Ap. Gat. częsty.
116. *Ficaria verna* Huds. – Ziarnopłon (Jaskier) wiosenny. Tr, G, Ap. Gat. bardzo rzadki.
117. *Thalictrum lucidum* L. – Rutewka wąskolistna. Tr, G, Ap. Gat. bardzo rzadki.

Papaveraceae – Makowate

118. *Papaver argemone* L. – Mak piaskowy. Ktr, T, Ar. Gat. dość częsty.
119. *P. dubium* L. – M. wątpliwy. Ktr, T, Ar. Gat. rzadki, potencjalnie zagrożony wymarciem (Warcholińska 1986–1987).
120. *P. rhoeas* L. – M. polny. Ktr, T, Ar. Gat. dość częsty, zagrożony wymarciem (Warcholińska 1986–1987).
121. *P. somniferum* L. – M. lekarski. Ktr, T, Erg. Gat. rzadki.
122. *Chelidonium majus* L. – Glistnik jaskółcze ziele. Tr, H, Ap. Gat. pospolity.

123. *Fumaria officinalis* L. subsp. *officinalis* – Dymnica pospolita. Ktr, T, Ar. Gat. dość częsty, zagrożony wymarciem (Warcholińska 1986–1987).

Cruciferae – Krzyżowe

124. *Rorippa palustris* (L.) Besser – Rzepicha błotna. Ktr, T, Ap. Gat. rzadki.
125. *R. sylvestris* (L.) Besser – Rz. leśna. Tr, G, Ap. Gat. częsty.
126. *R. amphibia* (L.) Besser – Rz. ziemnowodna. Tr, G, Ap. Gat. bardzo rzadki.
127. *R.* x *armoracioides* (Tausch) Fuss – Rz. chrzanolistna. Tr, G, Ap. Gat. bardzo rzadki.
128. *Barbarea vulgaris* R. Br. – Gorczycznik pospolity. Ktr, H, Ap. Gat. bardzo rzadki.
129. *Arabis hirsuta* (L.) Scop. – Gęsiówka szorstkowłosista. Tr, H, Ap. Gat. rzadki.
130. *Cardaminopsis arenosa* (L.) Hayek – Rzeżusznik (Gęsiówka) piaskowy. Ktr, T, Ap. Gat. dość częsty.
131. *Cheiranthus cheiri* L. – Lak pospolity. Tr, H, Ef. Gat. bardzo rzadki.
132. *Matthiola incana* (L.) R. Br. – Lewkonia letnia (L. szara, Maciejka ogrodowa). Ktr, H, Erg. Gat. bardzo rzadki.
133. *Hesperis matronalis* L. subsp. *matronalis* – Wieczornik damski. Tr, H, Erg. Gat. rzadki.
134. *Sisymbrium officinale* (L.) Scop. – Stulisz lekarski. Ktr, T, Ar. Gat. pospolity.
135. *S. altissimum* L. – S. pannoński (S. szczotkowaty). Ktr, T, Ken. Gat. rzadki, rozprzestrzeniający się.
136. *S. loeselii* L. – S. Loesela. Ktr, H, Ken. Gat. częsty, rozprzestrzeniający się.
137. *Descurainia sophia* (L.) Webb. – Stulicha psia. Ktr, T, Ar. Gat. pospolity.
138. *Arabidopsis thaliana* (L.) Heynh. – Rzodkiewnik pospolity. Ktr, T, Ap. Gat. częsty.
139. *Alliaria petiolata* (M. Bieb.) Covara & Grande – Czosnaczek pospolity. Ktr, H, Ap. Gat. rzadki.
140. *Erysimum cheiranthoides* L. – Pszonak drobnokwiatowy. Ktr, H, Ap. Gat. dość częsty.
141. *Brassica napus* L. subsp. *napus* – Kapusta rzepak (Rzepak). Ktr, T, Erg. Gat. rzadki.
142. *B. rapa* L. subsp. *oleifera* DC. – Kapusta (Rzepa) właściwa olejowa (Rzepik). Ktr, T, Erg. Gat. rzadki.
143. *B. nigra* (L.) W. D. J. Koch – Kapusta (Gorczyca) czarna (K. gorczyca). Ktr, T, Erg. Gat. rzadki.

144. *Sinapis arvensis* L. – Gorczyca polna (Ognicha). Ktr, T, Ar. Gat. częsty, potencjalnie zagrożony wymarciem (Warcholińska 1986–1987).
145. *S. alba* L. – Gorczyca jasna (G. biała). Ktr, T, Erg. Gat. dość częsty.
146. *Diplotaxis muralis* (L.) DC. – Dwurząd murowy. Ktr, T, Ken. Gat. rzadki.
147. *Alyssum alyssoides* (L.) L. – Smagliczka kielichowata. Ktr, H, Ap. Gat. rzadki, potencjalnie zagrożony wymarciem (Warcholińska 1986–1987).
148. *Berteroa incana* (L.) DC. – Pyleniec pospolity. Ktr, T, Ap. Gat. częsty.
149. *Lunaria annua* L. – Miesięcznica (Miesięcznik) roczna. Ktr, T, Erg. Gat. rzadki.
150. *Erophila verna* (L.) Charall. – Wiosnówka pospolita. Ktr, T, Ap. Gat. częsty.
151. *Armoracia rusticana* P. Gaertn., B. Mey & Schreb. – Chrzan pospolity. Tr, G, Ar. Gat. dość częsty.
152. *Thlaspi arvense* L. – Tobołki polne. Ktr, T, Ar. Gat. dość częsty.
153. *Iberis umbellata* L. – Ubiorek tarczowy (U. okółkowy). Ktr, T, Erg. Gat. bardzo rzadki.
154. *I. amara* L. – U. gorzki. Ktr, T, Erg. Gat. bardzo rzadki.
155. *Cardaria draba* (L.) Desv. – Pieprzycznik przydrożny (P. wiosnówkowy, Pieprzyca strzałkowata). Tr, H, Ken. Gat. bardzo rzadki.
156. *Lepidium campestre* (L.) R. Br. – Pieprzyca polna. Ktr, T, Ar. Gat. bardzo rzadki.
157. *L. ruderale* L. – P. gruzowa. Ktr, T, Ar. Gat. częsty.
158. *L. densiflorum* Schrad. – P. gęstokwiatowa. Ktr, T, Ken. Gat. bardzo rzadki.
159. *Capsella bursa-pastoris* (L.) Med. – Tasznik pospolity. Ktr, T, Ar. Gat. pospolity.
160. *Coronopus squamatus* (Forssk.) Asch. – Wronóg grzebieniasty. Ktr, T, Ar. Gat. bardzo rzadki i barzdo zagrożony wymarciem (Warcholińska 1986–1987).
161. *Neslia paniculata* (L.) Desv. – Ożędka (Orzędka) groniasta. Ktr, T, Ar. Gat. bardzo rzadki i bardzo zagrożony wymarciem (Warcholińska 1986–1987).
162. *Bunias orientalis* L. – Rukiewnik wschodni. Ktr, T, Ken. Gat. bardzo rzadki.
163. *Raphanus raphanistrum* L. – Rzodkiew świerzpa. Ktr, T, Ar. Gat. pospolity.
164. *R. sativus* L. – Rz. zwyczajna. Ktr, T, Erg. Gat. dość częsty.

Resedaceae – Rezedowate

165. *Reseda lutea* L. – Rezeda żółta. Ktr, T, Ap. Gat. rzadki.
166. *R. luteola* L. – R. żółtawa. Ktr, T, Ar. Gat. bardzo rzadki.

Violaceae – Fiołkowate

167. *Viola odorata* L. – Fiołek wonny (F. pachnący). Tr, G, Ap. Gat. dość częsty.
168. *V.* x *wittrockiana* Hort. – F. ogrodowy (Bratek). Ktr, T. Erg. Gat. bardzo rzadki.
169. *V. tricolor* L. s. s. – F. trójbarwny. Ktr, T, Ap. Gat. dość częsty.
170. *V. arvensis* Murray – F. polny. Ktr, T, Ar. Gat. częsty.

Guttiferae – Dziurawcowate

171. *Hypericum hymifusum* L. – Dziurawiec rozesłany. Ktr, T, Ap. Gat. bardzo rzadki, zagrożony wymarciem (Warcholińska 1986–1987).
172. *H. perforatum* L. – Dz. zwyczajny. Tr, H, Ap. Gat. dość częsty.
173. *H. maculatum* Crantz – Dz. czteroboczny (Dz. czterograniasty). Tr, H, Ap. Gat. rzadki.

Crassulaceae – Gruboszowate

174. *Sedum maximum* (L.) Hoffm. – Rozchodnik wielki. Tr, G, Ap. Gat. rzadki, potencjalnie zagrożony wymarciem (Warcholińska 1986–1987).
175. *S. spurium* M. Bieb. – R. kaukaski. Tr, G, Erg. Gat. bardzo rzadki.
176. *S. acre* L. – R. ostry. Tr, H, Ap. Gat. częsty.
177. *S. sexangulare* L. – R. sześciorzędowy. Tr, Ch, Ap. Gat. bardzo rzadki.

Saxifragaceae – Skalnicowate

178. *Saxifraga granulata* L. – Skalnica ziarenkowata. Tr, H, Ap. Gat. bardzo rzadki.
179. *Ribes uva-crispa* L. – Porzeczka agrest (Agrest). Tr, F, Erg. Gat. bardzo rzadki.
180. *R. aureum* L. – P. złota. Tr, F, Erg. Gat. bardzo rzadki.
181. *R. spicatum* E. Robson – P. czerwona (P. dzika). Tr, F, Erg. Gat. bardzo rzadki.
182. *Philadelphus coronarius* L. – Jaśminowiec wonny. Tr, F, Erg. Gat. rzadki.

Rosaceae – Różowate

183. *Spiraea salicifolia* L. – Tawuła bawolina (T. wierzbolistna). Tr, F, Erg. Gat. bardzo rzadki.
184. *S. vanhouttei* Zabel – T. van Houtte'a. Tr, F, Erg. Gat. bardzo rzadki.
185. *Filipendula ulmaria* (L.) Maxim. – Wiązówka błotna. Tr, G, Ap. Gat. rzadki.
186. *Rosa rugosa* Thunb. – Róża pomarszczona. Tr, F, Erg. Gat. bardzo rzadki.
187. *R. canina* L. – R. dzika. Tr, F, Ap. Gat. rzadki.
188. *Rubus idaeus* L. – Malina właściwa. Tr, Ch, Erg. Gat. rzadki.
189. *R. caesius* L. – Jeżyna popielica. Tr, Ch, Ap. Gat. rzadki.
190. *Fragaria* x *ananassa* Duchesne – Poziomka truskawka (Truskawka). Tr, H, Erg. Gat. bardzo rzadki.
191. *Potentilla argentea* L. s. s. – Pięciornik srebrny. Tr, H, Ap. Gat. dość częsty.
192. *P. reptans* L. – P. rozłogowy. Tr, H, Ap. Gat. dość częsty.
193. *P. anserina* L. – P. gęsi. Tr, H, Ap. Gat. częsty.
194. *Alchemilla monticola* Opiz – Przywrotnik pasterski. Tr, H, Ap. Gat. rzadki.
195. *Aphanes arvensis* L. – Skrytek polny. Ktr, T, Ar. Gat. dość częsty.
196. *Geum rivale* L. – Kuklik zwisły. Tr, G, Ap. Gat. rzadki.
197. *G. urbanum* L. – K. pospolity. Tr, H, Ap. Gat. częsty.
198. *Agrimonia eupatoria* L. – Rzepik pospolity. Tr, H, Ap. Gat. rzadki.
199. *Crataegus monogyna* Jacq. – Głóg jednoszyjkowy. Tr, F, Ap. Gat. rzadki.
200. *C. laevigata* (Poir.) DC. – G. dwuszyjkowy. Tr, F, Ap. Gat. rzadki.
201. *Pyrus communis* L. – Grusza pospolita. Tr, F, Ap. Gat. bardzo rzadki.
202. *Malus domestica* Borkh. – Jabłoń domowa. Tr, F, Erg. Gat. bardzo rzadki.
203. *Sorbus aucuparia* L. em. Hedl. – Jarząb pospolity (J. zwyczajny). Tr, F, Ap. Gat. rzadki.
204. *Prunus spinosa* L. – Śliwa tarnina (Tarnina). Tr, F, Ap. Gat. bardzo rzadki.
205. *P. domestica* L. – Ś. domowa. Tr, F, Erg. Gat. bardzo rzadki.
206. *Padus avium* Mill. – Czeremcha zwyczajna. Tr, F, Ap. Gat. bardzo rzadki.
207. *P. serotina* (Ehrh.) Borkh. – Cz. amerykańska. Tr, F, Ken. Gat. rzadki.

Papilionaceae – Motylkowate

208. *Gleditschia triacanthos* L. – Iglicznia (Glediczja) trójcierniowa. Tr, F, Erg. Gat. bardzo rzadki.

209. *Lupinus polyphyllus* Lidl. – Łubin trwały. Tr, H, Ken. Gat. rzadki.
210. *L. luteus* L. – Ł. żółty. Ktr, T, Erg. Gat. rzadki.
211. *Ononis arvensis* L. – Wilżyna bezbronna. Tr, H, Ap. Gat. bardzo rzadki.
212. *O. spinosa* L. – W. ciernista. Tr, H, Ap. Gat. bardzo rzadki, chroniony (Olaczek 1992).
213. *Medicago falcata* L. – Lucerna sierpowata. Tr, H, Ap. Gat. bardzo rzadki, potencjalnie zagrożony wymarciem (Warcholińska 1986–1987).
214. *M. sativa* L. – L. siewna. Tr, H, Ken. Gat. dość częsty.
215. *M. lupulina* L. – L. nerkowata. Ktr, T, Ap. Gat. pospolity.
216. *Melilotus alba* Medik – Nostrzyk biały. Ktr, H, Ap. Gat. dość częsty.
217. *M. officinallis* (L.) Pall. – N. żółty. Ktr, H, Ap. Gat. dość częsty.
218. *Trifolium arvense* L. – Koniczyna polna. Ktr, T, Ap. Gat. dość częsty.
219. *T. dubium* Sibth. – K. drobnogłówkowa. Ktr, T, Ap. Gat. dość częsty.
220. *T. campestre* Schreb. – K. różnoogonkowa. Ktr, T, Ap. Gat. dość częsty.
221. *T. aureum* Pollich – K. złocistożółta. Ktr, T, Ap. Gat. bardzo rzadki.
222. *T. fragiferum* L. – K. rozdęta. Tr, H, Ap. Gat. bardzo rzadki.
223. *T. hybridum* L. subsp. *hybridum* – K. białoróżowa typowa. Tr, H, Ap. Gat. dość częsty.
224. *T. repens* L. – K. biała (K. rozesłana). Tr, H, Ap. Gat. pospolity.
225. *T. incarnatum* L. – K. krwistoczerwona. Ktr, T, Erg. Gat. bardzo rzadki.
226. *T. pratense* L. – K. łąkowa. Tr, H, Ap. Gat. częsty.
227. *T. medium* L. – K. pogięta. Tr, H, Ap. Gat. dość częsty.
228. *Lotus uliginosus* Schkuhr – Komonica błotna. Tr, H, Ap. Gat. dość częsty.
229. *L. corniculatus* L. – K. zwyczajna. Tr, H, Ap. Gat. częsty.
230. *Robinia pseudacacia* L. – Robinia (Grochodrzew) akacjowa (R. grochodrzew, R. akacja). Tr, F, Ken. Gat. częsty.
231. *Caragana arborescens* Lam. – Karagana syberyjska. Tr, F, Erg. Gat. rzadki.
232. *Astragalus glycyphyllos* L. – Taraganek szerokolistny. Tr, H, Ap. Gat. bardzo rzadki.
233. *A. cicer* L. – T. pęcherzykowaty. Tr, H, Ap. Gat. bardzo rzadki.
234. *Coronilla varia* L. – Cieciorka pstra. Tr, H, Ap. Gat. pospolity.
235. *Ornithopus sativus* Brot. – Seradela pastewna (S. siewna). Ktr, T, Erg. Gat. bardzo rzadki.
236. *Vicia hirsuta* (L.) S. F. Gray – Wyka drobnokwiatowa. Ktr, T, Ar. Gat. pospolity.
237. *V. terasperma* (L.) Schreb. – W. czteronasienna. Ktr, T, Ar. Gat. częsty.
238. *V. dumetorum* L. – W. zaroślowa. Tr, H, Ap. Gat. rzadki.
239. *V. cracca* L. – W. ptasia. Tr, H, Ap. Gat. częsty.
240. *V. villosa* Roth. subsp. *villosa* – W. kosmata. Ktr, T, Ar. Gat. częsty.

241. *V. dasycarpa* Ten. – W. pstra. Ktr, T, Ken. Gat. bardzo rzadki.
242. *V. sepium* L. – W. płotowa. Tr, H, Ap. Gat. dość częsty.
243. *V. sativa* L. – W. siewna. Ktr, T, Ar. Gat. dość częsty.
244. *V. angustifolia* L. – W. wąskolistna. Ktr, T, Ar. Gat. pospolity.
245. *V. faba* L. – W. bób (Bób). Ktr, T, Erg. Gat. bardzo rzadki.
246. *Lathyrus pratensis* L. – Groszek łąkowy (G. żółty). Tr, H, Ap. Gat. dość częsty.
247. *Pisum sativum* L. subsp. *sativum* – Groch zwyczajny typowy. Ktr, T, Erg. Gat. bardzo rzadki.
248. *P. sativum* L. subsp. *arvense* – G. zwyczajny polny (G. błękitnopurpurowy). Ktr, T, Erg. Gat. bardzo rzadki.

Lythraceae – Krwawnicowate

249. *Lythrum salicaria* L. – Krwawnica pospolita. Tr, H, Ap. Gat. rzadki.
250. *Peplis portula* L. – Bebłek błotny. Ktr, T, Ap. Gat. bardzo rzadki, zagrożny wymarciem (Warcholińska 1986–1987).

Oenotheraceae – Wiesiołkowate

251. *Epilobium hirsutum* L. – Wierzbownica kosmata. Tr, H, Ap. Gat. dość częsty.
252. *E. parviflorum* Schreb. – W. drobnokwiatowa. Tr, H, Ap. Gat. dość częsty.
253. *E. palustre* L. – W. błotna. Tr, H, Ap. Gat. bardzo rzadki.
254. *E. roseum* Schreb. – W. bladoróżowa (W. różowa). Tr, H, Ap. Gat. bardzo rzadki.
255. *Chamaenerion angustifolium* (L.) Scop. – Wierzbówka kiprzyca. Tr, H, Ap. Gat. dość częsty.
256. *Oenothera biennis* L. s. s. – Wiesiołek dwuletni. Ktr, H, Ap. Gat. częsty.

Malvaceae – Ślazowate

257. *Malva alcea* L. – Ślaz zygmarek. Tr, H, Ken. Gat. bardzo rzadki.
258. *M. sylvestris* L. – Ś. dziki. Ktr, H, Ar. Gat. częsty.
259. *M. neglecta* Wallr. – Ś. zaniedbany. Ktr, H, Ar. Gat. częsty.
260. *M. pusilla* Sm. – Ś. drobnokwiatowy. Ktr, T, Ar. Gat. bardzo rzadki.
261. *M. crispa* L. – Ś. kędzierzawy. Ktr, T, Ken. Gat. bardzo rzadki.
262. *Althaea officinalis* L. – Prawoślaz lekarski. Tr, H, Erg. Gat. bardzo rzadki.

Tiliaceae – Lipowate

263. *Tilia cordata* Mill. – Lipa drobnolistna. Tr, F, Ap. Gat. dość częsty.

Oxalidaceae – Szczawikowate

264. *Oxalis stricta* L. – Szczawik żółty. Tr, H, Ken. Gat. dość częsty.

Geraniaceae – Bodziszkowate

265. *Geranium pratense* L. – Bodziszek łąkowy. Tr, H, Ap. Gat. rzadki.
266. *G. palustre* L. – B. błotny. Tr, H, Ap. Gat. rzadki.
267. *G. pusillum* Burm. F. ex L. – B. drobny. Ktr, T, Ar. Gat. częsty.
268. *G. robertianum* L. – B. cuchnący. Ktr, T, Ap. Gat. rzadki.
269. *Erodium cicutarium* (L.) L'Hér. – Iglica pospolita. Ktr, T, Ap. Gat. pospolity.

Anacardiaceae – Nanerczowate

270. *Rhus typhina* L. – Sumak odurzający (S. octowiec). Tr, F, Erg. Gat. bardzo rzadki.

Aceraceae – Klonowate

271. *Acer pseudoplatanus* L. – Klon jawor (Jawor). Tr, F, Ap. Gat. rzadki.
272. *A. platanoides* L. – K. zwyczajny. Tr, F, Ap. Gat. dość częsty.
273. *A. campestre* L. – K. polny (Paklon). Tr, F, Ap. Gat. bardzo rzadki.
274. *A. negundo* L. – K. jesionolistny (Jesioklon). Tr, F, Ken. Gat. częsty, rozprzestrzeniający się.

Hippocastanaceae – Kasztanowcowate

275. *Aesculus hippocastanum* L. – Kasztanowiec zwyczajny. Tr, F, Erg. Gat. dość częsty.

Balsaminaceae – Niecierpkowate

276. *Impatiens parviflora* DC. – Niecierpek drobnokwiatowy. Ktr, T, Ken. Gat. częsty.

Vitaceae – Winoroślowate

277. *Vitis vinifera* L. subsp. *vinifera* – Winorośl właściwa typowa. Tr, F, Erg. Gat. bardzo rzadki.
278. *Parthenocissus inserata* (A. Kern.) Fritsch – Winobluszcz pięciolistkowy (Dzikie wino). Tr, F, Erg. Gat. rzadki.

Cornaceae – Dereniowate

279. *Cornus sanguinea* L. – Dereń świdwa. Tr, F, Ap. Gat. bardzo rzadki.
280. *C. alba* L. – D. biały. Tr, F, Erg. Gat. bardzo rzadki.
281. *C. mas* L. – D. właściwy. Tr, F, Erg. Gat. bardzo rzadki.

Araliaceae – Araliowate

282. *Hedera helix* L. – Bluszcz pospolity. Tr, F, Ap. Gat. bardzo rzadki, chroniony (Olaczek 1992).

Umbelliferae – Baldaszkowate

283. *Sium latifolium* L. – Marek szerokolistny. Tr, H, Ap. Gat. bardzo rzadki.
284. *Carum carvi* L. – Kminek zwyczajny. Ktr, H, Ap. Gat. dość częsty.
285. *Aegopodium podagraria* L. – Podagrycznik pospolity. Tr, H, Ap. Gat. częsty.
286. *Pimpinella saxifraga* L. – Biedrzeniec mniejszy. Tr, H, Ap. Gat. dość częsty.
287. *Petroselinum crispum* (Mill.) A. W. Hill. – Pietruszka zwyczajna. Ktr, H, Erg. Gat. bardzo rzadki.
288. *Oenanthe aquatica* (L.) Poir. – Kropidło wodne. Ktr, H, Ap. Gat. bardzo rzadki.
289. *Selinum carvifolia* (L.) L. – Olszewnik kminkolistny. Tr, H, Ap. Gat. bardzo rzadki.
290. *Aethusa cynapium* L. – Blekot pospolity. Ktr, T, Ap. Gat. dość częsty.
291. *Foeniculum vulgare* Mill. – Fenkuł (Koper) włoski. Ktr, T, Erg. Gat. bardzo rzadki.
292. *Heracleum sibiricum* L. – Baszcz syberyjski. Tr, H, Ap. Gat. dość częsty.
293. *H. sphondylium* L. – B. zwyczajny. Tr, H, Ap. Gat. dość częsty.
294. *Peucedanum oreoselinum* (L.) Moench – Gorysz pagórkowy. Tr, H, Ap. Gat. dość częsty.
295. *Pastinaca sativa* L. – Pasternak zwyczajny. Ktr, H, Ap. Gat. dość częsty.

296. *Anethum graveolens* L. – Koper ogrodowy. Ktr, T, Erg. Gat. rzadki.
297. *Daucus carota* L. subsp. carota – Marchew zwyczajna. Ktr, H, Ap. Gat. częsty.
298. *Anthriscus sylvestris* (L.) Hoffm. – Trybula leśna. Tr, H, Ap. Gat. dość częsty.
299. *Conium maculatum* L. – Szczwół plamisty. Ktr, T, Ar. Gat. rzadki.
300. *Chaerophyllum temulum* L. – Świerząbek gajowy (Ś. zwisły). Ktr, H, Ap. Gat. dość częsty.
301. *Ch. bulbosum* L. – Ś. bulwiasty. Tr, H, Ap. Gat. bardzo rzadki.
302. *Torilis japonica* (Houtt.) DC. – Kłobuczka pospolita. Ktr, T, Ap. Gat. częsty.

Primulaceae – Pierwiosnkowate

303. *Anagallis arvensis* L. for. *arvensis* – Kurzyślad polny. Ktr, T, Ar. Gat. dość częsty.
304. *Lysimachia nummularia* L. – Tojeść rozesłana. Tr, G, Ap. Gat. bardzo rzadki.
305. *L. vulgaris* L. – T. pospolita (T. zwyczajna). Tr, G, Ap. Gat. rzadki.

Convolvulaceae – Powojowate

306. *Convolvulus arvensis* L. – Powój polny. Tr, G, Ap. Gat. pospolity.
307. *Calystegia sepium* (L.) R. Br. – Kielisznik zaroślowy. Tr, H, Ap. Gat. rzadki.

Cuscutaceae – Kaniankowate

308. *Cuscuta europaea* L. – Kanianka pospolita (K. europejska). Ktr, T, Ap. Gat. bardzo rzadki i bardzo zagrożony wymarciem (Warcholińska 1986–1987).

Boraginaceae – Szorstkolistne

309. *Anchusa officinalis* L. – Farbownik lekarski. Ktr, H, Ap. Gat. dość częsty.
310. *A. arvensis* (L.) M. Bieb. – Farbownik (Krzywoszyj) polny. Ktr, T, Ar. Gat. rzadki, zagrożony wymarciem (Warcholińska 1986–1987).
311. *Symphytum officinale* L. – Żywokost lekarski. Tr, H, Ap. Gat. dość częsty.
312. *Echium vulgare* L. – Żmijowiec zwyczajny. Ktr, H, Ap. Gat. dość częsty.

313. *Lithospermum arvense* L. – Nawrot polny. Ktr, T, Ar. Gat. częsty.
314. *Myosotis palustris* (L.) L. em. Rchb. – Niezpominajka błotna. Tr, H, Ap. Gat. rzadki.
315. *M. caespitosa* Schultz – N. darniowa. Ktr, H, Ap. Gat. bardzo rzadki.
316. *M. stricta* Link ex Roem. & Schult. – N. piaskowa. Ktr, T, Ap. Gat. dość częsty.
317. *M. arvensis* (L.) Hill. – N. polna. Ktr, T, Ar. Gat. częsty.
318. *Cynoglossum officinale* L. – Ostrzeń pospolity. Tr, H, Ap. Gat. bardzo rzadki, zagrożony wymarciem.
319. *Lappula squarosa* (Retz.) Dumort. – Lepnik zwyczajny. Ktr, T, Ar. Gat. bardzo rzadki, zagrożony wymarciem.
320. *Asperugo procumbens* L. – Lepczyca rozesłana. Ktr, T, Ap. Gat. bardzo rzadki, zagrożony wymarciem.

Solanaceae – Psiankowate

321. *Lycium barbarum* L. – Kolcowój szkarłatny. Tr, F, Ken. Gat. rzadki.
322. *Hyoscyamus niger* L. – Lulek czarny. Ktr, T, Ar. Gat. bardzo rzadki.
323. *Solanum dulcamara* L. – Psianka słodkogórz. Tr, Ch, Ap. Gat. rzadki.
324. *S. nigrum* L. – P. czarna. Ktr, T, Ar. Gat. dość częsty.
325. *S. tuberosum* L. – P. ziemniak (Ziemniak). Tr, G, Erg. Gat. rzadki.
326. *Lycopersicum esculentum* Mill. – Pomidor zwyczajny (Psianka pomidor, Pomidor). Ktr, T, Erg. Gat. rzadki.
327. *Datura stramonium* L. – Bieluń dziędzierzawa. Ktr, T, Ken. Gat. bardzo rzadki.

Scrophulariaceae – Trędownikowate

328. *Verbascum thapsus* L. – Dziewanna drobnokwiatowa. Ktr, H, Ap. Gat. rzadki.
329. *V. densiflorum* Bertol. – Dz. wielkokwiatowa. Ktr, H, Ap. Gat. rzadki.
330. *V. phlomoides* L. – Dz. kutnerowata. Ktr, H, Ap. Gat. dość częsty.
331. *V. lychnitis* L. – Dz. firletkowa. Ktr, H, Ap. Gat. rzadki.
332. *V. nigrum* L. – Dz. pospolita. Ktr, H, Ap. Gat. częsty.
333. *Linaria vulgaris* Mill. – Lnica pospolita. Tr, G, Ap. Gat. częsty.
334. *Scrophularia nodosa* L. – Trędownik bulwiasty. Tr, G, Ap. Gat. rzadki.
335. *Veronica anagallis-aquatica* L. – Przetacznik bobownik. Tr, H, Ap. Gat. bardzo rzadki.
336. *V. beccabunga* L. – P. bobowniczek. Tr, H, Ap. Gat. bardzo rzadki.
337. *V. chamaedrys* L. – P. ożankowy. Tr, H, Ap. Gat. pospolity.
338. *V. longifolia* L. – P. długolistny. Tr, H, Ap. Gat. bardzo rzadki.

B.U.L.

339. *V. serpyllifolia* L. – P. macierzankowy. Tr, H, Ap. Gat. dość częsty.
340. *V. arvensis* L. – P. polny. Ktr, T, Ap. Gat. pospolity.
341. *V. triphyllos* L. – P. trójlistkowy. Ktr, T, Ar. Gat. dość częsty.
342. *V. persica* Poir. – P. perski. Ktr, T, Ken. Gat. częsty, rozprzestrzeniający się.
343. *V. agrestis* L. – P. rolny. Ktr, T, Ar. Gat. bardzo rzadki.
344. *V. hederifolia* L. s. s. – P. bluszczykowy. Ktr, T, Ap. Gat. częsty.
345. *Euphrasia rostkoviana* Hayne – Świetlik łąkowy. Ktr, T, Ap. Gat. dość częsty.
346. *E. stricta* D. Wolff ex J. F. Lehm. – Ś. wyprężony. Ktr, T, Ap. Gat. rzadki.
347. *Odontites serotina* (Lam.) Rchb. s. s. – Zagorzałek późny. Ktr, T, Ap. Gat. rzadki.
348. *O. verna* (Bellardi) Dumort. – Z. wiosenny. Ktr, T, Ar. Gat. rzadki.
349. *Rhinanthus serotinus* (Schönh.) Oborný – Szelężnik wiekszy. Ktr, T, Ar. Gat. rzadki.

Labiatae – Wargowe

350. *Scutellaria galericulata* L. – Tarczyca pospolita. Tr, H, Ap. Gat. bardzo rzadki.
351. *Marrubium vulgare* L. – Szanta zwyczajna. Tr, H, Ar. Gat. bardzo rzadki.
352. *Nepeta cataria* L. – Kocimiętka właściwa. Tr, H, Ar. Gat. bardzo rzadki.
353. *Glechoma hederacea* L. – Bluszczyk kurdybanek. Tr, H, Ap. Gat. częsty.
354. *Prunella vulgaris* L. – Głowienka pospolita. Tr, H, Ap. Gat. dość częsty.
355. *Galeopsis tetrahit* L. – Poziewnik szorstki. Ktr, T, Ap. Gat. częsty.
356. *G. bifida* Boenn. – P. dwudzielny. Ktr, T, Ap. Gat. pospolity.
357. *G. pubescens* Besser – P. miękkowłosy. Ktr, T, Ap. Gat. dość częsty.
358. *Lamium album* L. – Jasnota biała. Tr, G, Ar. Gat. dość częsty.
359. *L. maculatum* L. – J. plamista. Tr, G, Ap. Gat. dość częsty.
360. *L. purpureum* L. – J. purpurowa. Ktr, T, Ar. Gat. częsty.
361. *L. moluccellifolium* RF. – J. pośrednia. Ktr, T, Ar. Gat. rzadki.
362. *L. amplexicaule* L. – J. różowa. Ktr, T, Ar. Gat. dość częsty.
363. *Stachys palustris* L. – Czyściec błotny. Tr, G, Ap. Gat. częsty.
364. *Leonurus cardiaca* L. – Serdecznik pospolity. Tr, H, Ar. Gat. rzadki.
365. *Ballota nigra* L. subsp. *nigra* – Mierznica czarna typowa. Tr, H, Ar. Gat. częsty.
366. *Clinopodium vulgare* L. – Klinopodium pospolite (Czyścica storzyszek). Tr, G, Ap. Gat. rzadki.
367. *Acinos arvensis* (Lam.) Dandy – Czyścica drobnokwiatowa. Ktr, T, Ap. Gat. rzadki, potencjalnie zagrożony wymarciem (Warcholińska 1986–1987).

368. *Thymus pulegioides* L. – Macierzanka zwyczajna. Tr, Ch, Ap. Gat. rzadki.
369. *Th. serpyllum* L. em. Fr. – M. piaskowa. Tr, Ch, Ap. Gat. dość częsty.
370. *Lycopus europaeus* L. – Karbieniec pospolity. Tr, H, Ap. Gat. rzadki.
371. *Mentha longifolia* (L.) L. – Mięta długolistna. Tr, G, Ap. Gat. bardzo rzadki.
372. *M.* x *citrata* Ehrh. – M. pieprzowa. Tr, G, Erg. Gat. rzadki.
373. *M. aquatica* L. – M. nadwodna (M. wodna). Tr, G, Ap. Gat. rzadki.
374. *M. arvensis* L. – M. polna. Tr, G, Ap. Gat. częsty.

Plantaginaceae – Babkowate

375. *Plantago major* L. – Babka zwyczajna. Tr, H, Ap. Gat. częsty.
376. *P. intermedia* Gilib. – B. wielonasienna. Tr, H, Ap. Gat. dość częsty.
377. *P. media* L. – B. średnia. Tr, H, Ap. Gat. rzadki.
378. *P. lanceolata* L. – B. lancetowata. Tr, H, Ap. Gat. pospolity.

Apocynaceae – Toinowate

379. *Vinca minor* L. – Barwinek pospolity. Tr, Ch, Ap. Gat. bardzo rzadki, chroniony (Olaczek 1992).

Oleaceae – Oliwkowate

380. *Fraxinus excelsior* L. – Jesion wyniosły. Tr, F, Ap. Gat. rzadki.
381. *Syringa vulgaris* L. – Lilak pospolity (Bez). Tr, F, Erg. Gat. dość częsty.
382. *Ligustrum vulgare* L. var. *chlorocarpum* – Liguster pospolity. Tr, F, Erg. Gat. dość częsty.

Rubiaceae – Marzanowate

383. *Galium verum* L. – Przytulia właściwa. Tr, G, Ap. Gat. rzadki.
384. *G. mollugo* L. – P. pospolita. Tr, G, Ap. Gat. częsty.
385. *G. uliginosum* L. – P. bagienna. Tr, H, Ap. Gat. rzadki.
386. *G. palustre* L. – P. błotna. Tr, H, Ap. Gat. rzadki.
387. *G. aparine* L. – P. czepna. Ktr, T, Ap. Gat. pospolity.

Caprifoliaceae – Przewiertniowate

388. *Sambucus nigra* L. – Bez czarny (dziki bez czarny). Tr, F, Ap. Gat. częsty, rozprzestrzeniający się.

389. *Lonicera tatarica* L. – Wiciokrzew (Suchokrzew) tatarski. Tr, F, Erg. Gat. rzadki.
390. *Symphoricarpos albus* (L.) S. F. Blake – Śnieguliczka biała (Ś. białojagodowa). Tr, F, Erg. Gat. dość częsty.

Valerianaceae – Kozłkowate

391. *Valeriana officinalis* L. – Kozłek lekarski. Tr, G, Ap. Gat. bardzo rzadki.

Dipsacaceae – Szczeciowate

392. *Dipsacus sylvester* Huds. – Szczeć pospolita (Sz. leśna). Tr, H, Ap. Gat. bardzo rzadki.
393. *Scabiosa ochroleuca* L. – Driakiew żółtawa (D. żółta). Tr, H, Ap. Gat. bardzo rzadki.
394. *Knautia arvensis* (L.) J. M. Coult. – Świerzbnica polna. Tr, H, Ap. Gat. częsty.

Cucurbitaceae – Dyniowate

395. *Sicyos angulata* L. – Harbuźnik kolczasty. Ktr, T, Ken. Gat. rzadki, rozprzestrzeniający się.
396. *Cucurbita pepo* L. – Dynia zwyczajna. Ktr, T, Erg. Gat. rzadki.
397. *Bryonia alba* L. – Przestęp biały. Tr, H, Ken. Gat. rzadki.

Campanulaceae – dzwonkowate

398. *Campanula rapunculoides* L. – Dzwonek jednostronny (Dz. rapunkułokształtny). Tr, G, Ap. Gat. rzadki, zagrożony wymarciem (Warcholińska 1986–1987).
399. *C. patula* L. subsp. *patula* – Dz. rozpierzchły. Tr, H, Ap. Gat. rzadki.

Compositae – Złożone

400. *Eupatorium cannabinum* L. – Sadziec konopiasty. Tr, H, Ap. Gat. rzadki.
401. *Solidago virgaurea* L. s. s. – Nawłoć pospolita. Tr, H, Ap. Gat. dość częsty.
402. *S. canadensis* L. – N. kanadyjska. Tr, H, Ken. Gat. pospolity.
403. *S. gigantea* Aiton – N. późna (N. olbrzymia). Tr, H, Ken. Gat. częsty.

404. *Bellis perennis* L. – Stokrotka pospolita. Tr. H, Ap. Gat. dość częsty.
405. *B. perennis* L. for. colorata Peterm. – S. pospolita odm. hodowana. Tr, H, Erg. Gat. bardzo rzadki.
406. *Aster novae-angliae* L. – Aster nowoangielski (A. amerykański, Marcinki nowoangielskie). Tr, H, Ken. Gat. rzadki, rozprzestrzeniający się.
407. *A. novi-belgii* L. – A. nowobelgijski (A. wirginijski, Marcinki wirginijskie). Tr, H, Ken. Gat. rzadki, rozprzestrzeniający się.
408. *Conyza canadensis* (L.) Cornquist – Konyza (Przymiotno) kanadyjska. Ktr, T, Ken. Gat. pospolity.
409. *Erigeron acris* L. – Przymiotno ostre. Ktr, H, Ap. Gat. rzadki.
410. *E. annuus* (L.) Pers. – P. białe. Ktr, H, Ken. Gat. dość częsty.
411. *Gnaphalium uliginosum* L. – Szarota błotna. Ktr, T, Ap. Gat. dość częsty.
412. *Helichrysum arenarium* (L.) Moench – Kocanki piaskowe. Tr, G, Ap. Gat. bardzo rzadki, chroniony (Olaczek 1992)
413. *Inula britannica* L. – Oman łąkowy (O. brytyjski). Tr, H, Ap. Gat. dość częsty.
414. *Xanthium strumarium* L. – Rzepień pospolity. Ktr, T, Ken. Gat. bardzo rzadki.
415. *Helianthus annuus* L. – Słonecznik zwyczajny. Ktr, T, Erg. Gat. bardzo rzadki.
416. *H. tuberosus* L. – S. bulwiasty (Topinambur). Tr, G, Erg. Gat. rzadki.
417. *Rudbeckia hirta* L. – Rudbekia owłosiona (R. ostra). Tr, H, Ken. Gat. rzadki.
418. *Bidens tripartita* L. – Uczep trójlistkowy. Ktr, T, Ap. Gat. częsty.
419. *B. cernua* L. – U. zwisły. Ktr, T, Ap. Gat. rzadki.
420. *Galinsoga parviflora* Cav. – Żółtlica drobnokwiatowa. Ktr, T, Ken. Gat. pospolity, rozprzestrzeniający się.
421. *G. ciliata* (Raf.) S. F. Blake – Ż. owłosiona (Ż. włochata). – Ktr, T, Ken. Gat. częsty, rozprzestrzeniający się.
422. *Anthemis tinctoria* L. – Rumian żółty. Ktr, H, Ap. Gat. bardzo rzadki i bardzo zagrożony wymarciem (Warcholińska 1986–1987).
423. *A. arvensis* L. – R. polny. Ktr, T, Ar. Gat. pospolity.
424. *A. cotula* L. – R. psi. Ktr, T, Ar. Gat. rzadki, rozprzestrzeniający się.
425. *Achillea millefolium* L. – Krwawnik pospolity. Tr, H, Ap. Gat. pospolity.
426. *Chamomilla recutita* (L.) Rauschert – Rumianek pospolity. Ktr, T, Ar. Gat. dość częsty.
427. *Ch. suaveolens* (Pursch) Rydb. – R. bezpromieniowy. Ktr, T, Ken. Gat. częsty.
428. *Matricaria maritima* L. subsp. *indora* (L.) Dostál – Maruna nadmorska. Ktr, T, Ar. Gat. pospolity, rozprzestrzeniający się.
429. *Leucanthemum vulgare* Lam. s. s. – Jastrun (Złocień) właściwy. Tr, H, Ap. Gat. dość częsty.

430. *Tanacetum parthenium* (L.) Sch.-Bip. – Wrotycz (Złocień) maruna. Tr, H, Erg. Gat. bardzo rzadki.
431. *T. vulgare* L. – Wrotycz pospolity. Tr, H, Ap. Gat. częsty.
432. *Artemisia absinthium* L. – Bylica piołun. Tr, H, Ar. Gat. dość częsty.
433. *A. vulgaris* L. – B. pospolita. Tr, H, Ap. Gat. pospolity, rozprzestrzeniający się.
434. *A. campestris* L. subsp. *campestris* – B. polna. Tr, H, Ap. Gat. rzadki.
435. *Tussilago farfara* L. – Podbiał pospolity. Tr, G, Ap. Gat. dość częsty.
436. *Senecio vulgaris* L. – Starzec zwyczajny. Ktr, T, Ar. Gat. dość częsty.
437. *S. viscosus* L. – S. lepki. Ktr, T, Ap. Gat. rzadki.
438. *S. vernalis* Waldst. & Kit. – S. wiosenny. Ktr, T, Ken. Gat. częsty.
439. *S. jacobaea* L. – S. Jakubek. Tr, H, Ap. Gat. dość częsty.
440. *Calendula officinalis* L. – Nagietek lekarski. Ktr, T, Erg. Gat. rzadki.
441. *Echinops sphaerocephalus* L. – Przegorzan kulisty. Tr, H, Ken. Gat. bardzo rzadki.
442. *Arctium tomentosum* Mill. – Łopian pajęczynowaty. Ktr, H, Ap. Gat. częsty.
443. *A. lappa* L. – Ł. większy. Ktr, H, Ap. Gat. częsty.
444. *A. minus* (Hill.) Bernh. – Ł. mniejszy. Ktr, H, Ap. Gat. dość częsty.
445. *Carduus nutans* L. – Oset zwisły. Ktr, H, Ar. Gat. rzadki.
446. *C. acanthoides* L. – O. nastroszony. Ktr, H, Ar. Gat. rzadki.
447. *Cirsium vulgare* (Savi) Ten. – Ostrożeń lancetowaty. Ktr, H, Ap. Gat. dość częsty.
448. *C. palustre* (L.) Scop. – O. błotny. Ktr, H, Ap. Gat. bardzo rzadki.
449. *C. oleraceum* (L.) Scop. – O. warzywny. Tr, H, Ap. Gat. bardzo rzadki.
450. *C. arvense* (L.) Scop. – O. polny. Tr, G, Ap. Gat. pospolity.
451. *Onopordum acanthium* L. – Popłoch pospolity. Ktr, H, Ar. Gat. rzadki.
452. *Centaurea scabiosa* L. – Chaber driakiewnik. Tr, H, Ap. Gat. dość częsty.
453. *C. stoebe* L. – Ch. nadreński. Ktr, H, Ap. Gat. rzadki.
454. *C. cyanus* L. – Ch. bławatek. Ktr, T, Ar. Gat. dość częsty, zagrożony wymarciem (Warcholińska 1986–1987).
455. *C. jacea* L. – Ch. łąkowy. Tr, H, Ap. Gat. dość częsty.
456. *Cichorium intybus* L. – Cykoria podróżnik. Tr, H, Ar. Gat. częsty.
457. *Lapsana communis* L. s. s. – Łoczyga pospolita. Ktr, T, Ap. Gat. dość częsty.
458. *Hypochoeris radicata* L. – Prosienicznik szorstki. Tr, H, Ap. Gat. rzadki.
459. *H. glabra* L. – P. gładki. Ktr, T, Ap. Gat. dość częsty.
460. *Tragopogon pratensis* L. s. s. – Kozibród łąkowy. Ktr, H, Ap. Gat. rzadki.
461. *T. orientalis* L. – K. wschodni. Ktr, H, Ap. Gat. rzadki.
462. *T. dubius* Scop. – K. wielki. Ktr, H, Ap. Gat. rzadki.
463. *Leontodon autumnalis* L. subsp. *autumnalis* – Brodawnik jesienny. Tr, H, Ap. Gat. pospolity.

464. *L. hispidus* L. subsp. *hispidus* – B. zwyczajny typowy. Tr, H, Ap. Gat. rzadki.
465. *Picris hieracioides* L. – Goryczel jastrzębcowaty. Tr, H, Ap. Gat. bardzo rzadki.
466. *Taraxacum officinale* F. H. Wigg. – Mniszek pospolity. Tr, H, Ap. Gat. pospolity.
467. *Sonchus oleraceus* L. – Mlecz zwyczajny (M. warzywny). Ktr, T, Ar. Gat. częsty.
468. *S. asper* (L.) Hill. – M. kolczasty. Ktr, T, Ar. Gat. dość częsty.
469. *S. arvensis* L. subsp. *arvensis* – M. polny. Tr, G, Ap. Gat. pospolity.
470. *Lactuca serriola* L. – Sałata kompasowa. Ktr, H, Ar. Gat. dość częsty, rozprzestrzeniający się.
471. *Crepis biennis* L. – Pępawa dwuletnia. Ktr, H, Ap. Gat. dość częsty.
472. *C. tectorum* L. – P. dachowa. Ktr, T, Ap. Gat. dość częsty.
473. *C. capillaris* (L.) Wallr. – P. zielona. Ktr, T, Ar. Gat. bardzo rzadki.
474. *Hieracium pilosella* L. – Jastrzębiec kosmaczek. Tr, H, Ap. Gat. dość częsty.

Alismataceae – Żabieńcowate

475. *Alisma plantago-aquatica* L. – Żabieniec babka wodna. Tr, Hy, Ap. Gat. bardzo rzadki.
476. *Sagittaria sagittifolia* L. – Strzałka wodna. Tr, Hy, Ap. Gat. bardzo rzadki.

Liliaceae – Liliowate

477. *Allium cepa* L. – Czosnek cebula (Cebula). Tr, G, Erg. Gat. bardzo rzadki.
478. *A. vineale* L. – Cz. winnicowy. Tr, G, Ap. Gat. rzadki.
479. *A. oleraceum* L. – Cz. zielonawy. Tr, G, Ap. Gat. rzadki.
480. *Gagea pratensis* (Pers.) Dumort. – Złoć łąkowa. Tr, G, Ap. Gat. bardzo rzadki, zagrożony wymarciem (Warcholińska 1986–1987).
481. *G. minima* (L.) Ker-Gawl. – Z. mała. Tr, G, Ap. Gat. rzadki.
482. *Tulipa gesnerana* L. – Tulipan ogrodowy. Tr, G, Erg. Gat. rzadki.
483. *Ornithogalum umbellatum* L. – Śniedek baldaszkowaty. Tr, G, Ap. Gat. bardzo rzadki, zagrożony wymarciem, chroniony (Warcholińska 1986–1987, Olaczek 1992).
484. *Muscari botryoides* (L.) Mill. – Szafirek drobnokwiatowy. Tr, G, Erg. Gat. bardzo rzadki, chroniony (Olaczek 1992).

Fot. 2. *Ornithogalum umbellatum* L. – bardzo rzadki, zgrożony wymarciem chroniony (fot. A.U. Warcholińska, J.T. Siciński)

Phot. 2. *Ornithogalum umbellatum* L. – a very rare endangered, and leoplly protected (phot. A.U. Warcholińska, J.T. Siciński)

485. *Convalaria majalis* L. – Konwalia majowa. Tr, G, Ap. Gat. bardzo rzadki, chroniony (Olaczek 1992).
486. *Asparagus officinalis* L. – Szparag lekarski. Tr, G, Erg. Gat. bardzo rzadki.

Iridaceae – Kosaćcowate

487. *Iris pseudoacorus* L. – Kosaciec żółty. Tr, G, Ap. Gat. bardzo rzadki.

Juncaceae – Sitowate

488. *Juncus bufonius* L. – Sit dwudzielny. Ktr, T, Ap. Gat. częsty.
489. *J. tenuis* Willd. – S. chudy. Tr, H, Ken. Gat. rzadki.
490. *J. compressus* Jacq. – S. ściśniony. Tr, G, Ap. Gat. rzadki.

491. *J. effusus* L. – S. rozpierzchły. Tr, H, Ap. Gat. dość częsty.
492. *J. conglomeratus* L. em. Leers – S. skupiony. Tr, H, Ap. Gat. dość częsty.
493. *J. articulatus* L. em. K. Richt. – S. członowaty. Tr, G, Ap. Gat. rzadki.
494. *Luzula campestris* (L.) DC. – Kosmatka polna. Tr, H, Ap. Gat. rzadki.

Cyperaceae – Turzycowate

495. *Scirpus sylvaticus* L. – Sitowie leśne. Tr, G, Ap. Gat. bardzo rzadki.
496. *Eleocharis palustris* (L.) Roem. & Schult. – Ponikło błotne. Tr, G, Ap. Gat. bardzo rzadki.
497. *Carex vulpina* L. – Turzyca lisia. Tr, H, Ap. Gat. bardzo rzadki.
498. *C. leporina* L. – T. zajęcza. Tr, H, Ap. Gat. bardzo rzadki.
499. *C. gracilis* Curtis – T. zaostrzona. Tr, G, Ap. Gat. bardzo rzadki.
500. *C. hirta* L. – T. owłosiona. Tr, G, Ap. Gat. dość częsty.

Gramineae – Trawy

501. *Digitaria sanguinalis* (L.) Scop. – Palusznik krwawy. Ktr, T, Ar. Gat. bardzo rzadki i bardzo zagrożony wymarciem (Warcholińska 1986–1987).
502. *Echinochloa crus-galli* (L.) P. Beauv. – Chwastnica jednostronna. Ktr, T, Ar. Gat. pospolity.
503. *Setaria pumila* (Poir.) Roem. & Schult. – Włośnica sina. Ktr, T, Ar. Gat. częsty.
504. *S. viridis* (L.) P. Beauv. – W. zielona. Ktr, T, Ar. Gat. pospolity.
505. *Phalaris arundinacea* L. var. *arundinacea* – Mozga trzcinowata typowa. Tr, H, Ap. Gat. bardzo rzadki.
506. *Anthoxanthum odoratum* L. – Tomka wonna. Tr, H, Ap. Gat. częsty.
507. *Phleum pratense* L. – Tymotka łąkowa (Brzanka pastewna). Tr, H, Ap. Gat. dość częsty.
508. *Alopecurus pratensis* L. – Wyczyniec łąkowy. Tr, H, Ap. Gat. dość częsty.
509. *A. geniculatus* L. – W. kolankowaty. Ktr, T, Ap. Gat. rzadki.
510. *A. myosuroides* Huds. – W. polny. Ktr, T, Ar. Gat. rzadki.
511. *Apera spica-venti* (L.) P. Beauv. – Miotła (Mietlica) zbożowa. Ktr, T, Ar. Gat. pospolity.
512. *Agrostis stolonifera* L. subsp. *stolonifera* – Mietlica rozłogowa. Tr, H, Ap. Gat. częsty.
513. *A. capillaris* L. – M. pospolita. Tr, H, Ap. Gat. rzadki.
514. *Calamagrostis epigeios* (L.) Roth – Trzcinnik piaskowy. Tr, G, Ap. Gat. dość częsty.

515. *Holcus mollis* L. – Kosówka miękka. Tr, H, Ap. Gat. dość częsty.
516. *H. lanatus* L. – K. wełnista. Tr, H, Ap. Gat. dość częsty.
517. *Deschampsia caespitosa* (L.) P. Beauv. – Śmiałek darniowy. Tr, H, Ap. Gat. rzadki.
518. *Avena sativa* L. – Owies zwyczajny. Ktr, T, Erg. Gat. rzadki.
519. *A. fatua* L. – O. głuchy. Ktr, T, Ar. Gat. rzadki, rozprzestrzeniający się.
520. *Arrhenatherum elatius* (L.) P. Beauv. ex J. Presl & C. Presl – Rajgras wyniosły. Tr, H, Ap. Gat. dość częsty.
521. *Phragmites australis* (Cav.) Trin. ex Steud. – Trzcina pospolita. Tr, G, Ap. Gat. dość częsty.
522. *Eragrostis minor* Host – Miłka drobna. Ktr, T, Ken. Gat. bardzo rzadki, rozprzestrzeniający się.
523. *Cynosurus cristatus* L. – Grzebienica pospolita. Tr, H, Ap. Gat. bardzo rzadki.
524. *Dactylis glomerata* L. subsp. *glomerata* – Kupkówka (Rżniączka) pospolita. Tr, H, Ap. Gat. częsty.
525. *Poa annua* L. – Wiechlina (Wyklina) roczna. Ktr, T, Ap. Gat. pospolity, rozprzestrzeniajacy się.
526. *P. nemoralis* L. subsp. *nemoralis* – W. (W.) gajowa. Tr, H, Ap. Gat. bardzo rzadki.
527. *P. palustris* L. – W. (W.) błotna. Tr, H, Ap. Gat. bardzo rzadki.
528. *P. compressa* L. – W. (W.) spłaszczona. Tr, G, Ap. Gat. rzadki.
529. *P. trivialis* L. – W. (W.) zwyczajna. Tr, H, Ap. Gat. częsty.
530. *P. pratensis* L. – W. (W.) łąkowa. Tr, H, Ap. Gat. częsty.
531. *Puccinellia distans* (Jacq.) Parl. – Mannica odstająca. Tr, H, Ken. Gat. bardzo rzadki, rozprzestrzeniający się.
532. *Glyceria fluitans* (L.) R. Br. – Manna jadalna. Tr, G, Ap. Gat. bardzo rzadki.
533. *G. maxima* (Hartm.) Holmb. – M. mielec (M. wodna). Tr, H, Ap. Gat. bardzo rzadki.
534. *Bromus inermis* Leyss. – Stokłosa bezostna. Tr, H, Ap. Gat. częsty.
535. *B. sterillis* L. – S. płonna. Ktr, T, Ar. Gat. rzadki.
536. *B. tectorum* L. – S. dachowa. Ktr, T, Ar. Gat. częsty.
537. *B. secalinus* L. – S. żytnia (S. kostrzeba). Ktr, T, Ar. Gat. bardzo rzadki, zagrożony wymarciem (Warcholińska 1986–1987).
538. *B. hordeaceus* L. s. s. – S. miękka. Tr, H, Ap. Gat. częsty.
539. *B. carinatus* Hook et Arn. – S. spłaszczona. Ktr, H, Ken. Gat. rzadki, rozprzestrzeniający się.
540. *Festuca rubra* L. s. s. – Kostrzewa czerwona (K. czerwonawa). Tr, H, Ap. Gat. dość częsty.
541. *F. pratensis* Huds. – K. łąkowa. Tr, H, Ap. Gat. częsty.
542. *Lolium perenne* L. – Życica trwała. Tr, H, Ap. Gat. pospolity.

543. *L. multiflorum* Lam. – Ż. wielokwiatowa. Tr, H, Ken. Gat. dość częsty.
544. *Agropyron repens* (L.) P. Beauv. – Perz właściwy. Tr, G, Ap. Gat. psopolity.
545. *Triticum aestivum* L. – Pszenica zwyczajna. Ktr, T, Erg. Gat. bardzo rzadki.
546. *Secale cereale* L. – Żyto zwyczajne. Ktr, T, Erg. Gat. bardzo rzadki.
547. *Hordeum vulgare* L. – Jęczmień zwyczajny. Ktr, T, Erg. Gat. bardzo rzadki.
548. *H. murinum* L. – J. płonny (J. płony). Ktr, T, Ar. Gat. dość częsty.
549. *Zea mays* L. – Kukurydza zwyczajna. Ktr, T, Erg. Gat. bardzo rzadki.

Typhaceae – Pałkowate

550. *Typha lathifolia* L. – Pałka szerokolistna. Tr, Hy, Ap. Gat. bardzo rzadki.
551. *T. angustifolia* L. – P. wąskolistna. Tr. Hy, Ap. Gat. bardzo rzadki.

6. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA FLORY SYNANTROPIJNEJ

Flora synantropijna Łęczycy jest bogata. W czasie badań terenowych, przeprowadzonych w latach 1998–2000, stwierdzono na siedliskach synantropijnych tego miasta 551 taksonów. Najwięcej jest taksonów bardzo rzadkich i rzadkich, stenotopowych (55,9%), np. *Chenopodium urbicum* (Komosa trójkątna), *Amaranthus chlorostachys* (Szarłat prosty), *Melandrium noctiflorum* (Bniec dwudzielny), *Thalictrum lucidum* (Rutewka wąskolistna), *Coronopus squamatus* (Wronóg grzebieniasty), *Nestlia panicuulata* (Ożędka gronista), *Reseda luteola* (Rezeda żółtawa). Ich rzadkość jest efektem m. in. naturalnych właściwości środowiska przyrodniczego, jak również wzmożonej antropopresji, powodującej zmiany siedlisk i zbiorowisk roślinnych. Najmniej liczną grupę stanowią gatunki pospolite, eurytopowe (7,6%), np. *Chenopodium album* (Komosa biała), *Stellaria media* (Gwiazdnica pospolita), *Capsella bursa-pastoris* (Tasznik pospolity), *Achillea millefolium* (Krwawnik pospolity), *Conyza canadensis* (Konyza kanadyjska), *Agropyron repens* (Perz właściwy).

Stwierdzone na siedliskach synantropijnych Łęczycy taksony roślin naczyniowych należą do 63 rodzin i 303 rodzajów. Flora ta odznacza się stosunkowo niskim stopniem systematycznego zróżnicowania, gdyż 10 najliczniejszych rodzin obejmuje 61,9% wszystkich gatunków i 63% wszystkich rodzajów. Ważną rolę odgrywają w niej cztery najbogatsze w gatunki rodziny: *Compositae* – Złożone (77 gat.), *Gramineae* – Trawy (49 gat.), *Cruciferae* – Krzyżowe (41 gat.) i *Papilionaceae* – Motylkowate (41 gat.).

B.U.Ł.

Najbogatszymi w gatunki rodzajami tej flory są: *Trifolium* – Koniczyna (10 gat.), *Vicia* – Wyka (10 gat.), *Veronica* – Przetacznik (10 gat.), *Salix* – Wierzba (9 gat.) i *Chenopodium* – Komosa (9 gat.).

Inną cechą analizowanej flory jest stosunkowo duży udział gatunków rodzimych – apofitów (59,9%), a spośród gatunków obcego pochodzenia (antropofitów) – archeofitów (16,5%). Do pospolitych i częstych apofitów należą m. in.: *Polygonum aviculare* (Rdest ptasi), *Melandrium album* (Bniec biały), *Chelidonium majus* (Glistnik jaskółcze ziele), *Oenothera biennis* (Wiesiołek dwuletni), *Tanacetum vulgare* (Wrotycz pospolity), *Cirsium arvense* (Ostrożeń polny), *Taraxacum officinale* (Mniszek lekarski), *Lolium perenne* (Życica trwała). Bardzo rzadkimi i rzadkimi apofitami są m. in.: *Rumex maritimus* (Szczaw nadmorski), *Viscaria vulgaris* (Smółka pospolita), *Ranunculus sceleratus* (Jaskier jadowity), *Reseda lutea* (Rezeda żółta), *Medicago falcata* (Lucerna sierpowata). Wśród archeofitów znajdują się pospolite gatunki, np. *Fallopa convolvulus* (Rdestówka powojowata), *Sisymbrium officinale* (Stulisz lekarski), *Vicia hirsuta* (Wyka drobnokwiatowa), *Convolvulus arvensis* (Powój polny), *Anthemis arvensis* (Rumian polny), *Echinochloa crus-galli* (Chwastnica jednostronna). Szereg rzadkich archeofitów występuje na nielicznych stanowiskach, np. *Chenopodium bonus-henricus* (Komosa strzałkowata), *Malva pusilla* (Ślaz drobnokwiatowy), *Lappula squarosa* (Lepnik zwyczajny), *Hyoscyamus niger* (Lulek czarny), *Marrubium vulgare* (Szanta zwyczajna). Sporo jest także ergazjofigofitów (14,5%). Do interesujących taksonów z tej grupy roślin należą m. in.: *Morus alba* (Morwa biała), *Amaranthus caudatus* (Szarłat zwisły), *Ribes aureum* (Porzeczka złota), *Trifolium incarnatum* (Koniczyna krwistoczerwona), *Helianthus tuberosus* (Słonecznik bulwiasty).

Charakterystyczną cechą flory synantropijnej Łęczycy jest przewaga roślin trwałych (56,8%) nad krótkotrwałymi (43,2%). Do roślin trwałych należą m. in.: *Equisetum arvense* (Skrzyp polny), *Urtica dioica* (Pokrzywa zwyczajna), *Euphorbia cyparissias* (Wilczomlecz sosnka), *Rorippa sylvestris* (Rzepicha błotna), *Veronica chamaedrys* (Przetacznik ożankowy), *Stachys palustris* (Czyściec błotny). Znaczący jest udział hemikryptofitów (37,6%) w badanej florze synantropijnej. Spośród częściej notowanych hemikryptofitów należy wymienić: *Saponaria officinalis* (Mydlnica lekarska), *Cerastium arvense* (Rogownica polna), *Ranunculus acris* (Jaskier ostry), *Potentilla anserina* (Pięciornik gęsi), *Aegopodium podagraria* (Podagrycznik pospolity). Znaczny jest także udział w tej florze terofitów (35%). Do interesujących taksonów z tej grupy roślin należą m. in.: *Chenopodium ficifolium* (Komosa jesienna), *Myosorus minimus* (Mysiurek drobny), *Sisymbrium altissimum* (Stulisz pannoński), *Vicia dascycarpa* (Wyka pstra), *Datura stramonium* (Bieluń dziędzierzawa), *Hypochoeris glabra* (Prosienicznik gładki). Grupa geofitów liczy 73 (13,3%) taksony. Pospolitymi i częstymi geofitami są m. in.: *Urtica*

dioica (Pokrzywa zwyczajna), *Rumex obtusifolius* (Szczaw tępolistny), *Cirsium arvense* (Ostrożeń polny), *Sonchus arvensis* (Mlecz polny).

Odnotowano wiele roślin powiększających swój stan posiadania dzięki człowiekowi (hemerofilnych) na obszarze Łęczycy. Do gatunków ujawniających tę zdolność należą m. in.: *Reynoutria japonica* (Rdestowiec ostrokończysty), *Sisymbrium loeselii* (Stulisz Loesela), *Acer negundo* (Klon jesionolistny), *Sicyos angulata* (Harbuźnik kolczasty), *Lactuca serriola* (Sałata kompostowa), *Avena fatua* (Owies głuchy), *Puccinellia distans* (Mannica odstająca), *Bromus carinatus* (Stokłosa spłaszczona).

Na terenie Łęczycy stwierdzono 8 gatunków objętych ochroną: *Dianthus barbatus* (Goździk brodaty), *Ononis spinosa* (Wilżyna ciernista), *Hedera helix* (Bluszcz pospolity), *Vinca minor* (Barwinek pospolity), *Helichrysum arenarium* (Kocanki piaskowe), *Ornithogalum umbellatum* (Śniedek baldaszkowaty), *Muscari botryoides* (Szafirek drobnokwiatowy), *Convallaria majalis* (Konwalia majowa).

Na wstępnej liście zagrożonych wymarciem gatunków zamieszczono 31 taksonów roślin synantropijnych: *Chenopodium polyspermum* (Komosa wielonasienna), *Melandrium noctiflorum* (Bniec dwudzielny), *Herniaria glabra* (Połonicznik nagi), *Herniaria hirsuta* (Połonicznik kosmaty), *Consolida regalis* (Ostróżeczka polna), *Myosurus minimus* (Mysiurek drobny), *Ranunculus sardous* (Jaskier sardyński), *Papaver dubium* (Mak wątpliwy), *Papaver rhoeas* (Mak polny), *Fumaria officinalis* (Dymnica pospolita), *Sinapsis arvensis* (Gorczyca polna), *Alyssum alyssoides* (Smagliczka kielichowata), *Coronopus squamatus* (Wronóg grzebieniasty), *Neslia paniculata* (Ożędka groniasta), *Hypericum humifusum* (Dziurawiec rozesłany), *Sedum maximum* (Rozchodnik wielki), *Medicago falcata* (Lucerna sierpowata), *Peplis portula* (Bebłek błotny), *Cuscuta europaea* (Kanianka pospolita), *Anchusa arvensis* (Farbownik polny), *Cynoglossum officinale* (Ostrzeń pospolity), *Lappula squarosa* (Lepnik zwyczajny), *Asperugo procumbens* (Lepczyca rozesłana), *Acinos arvensis* (Czyścica drobnokwiatowa), *Campanula rapunculoides* (Dzwonek jednostronny), *Anthemis tinctoria* (Rumian żółty), *Centaurea cyanus* (Chaber bławatek), *Gagea pratensis* (Złoć łąkowa), *Ornithogalum umbellatum* (Śniedek baldaszkowaty), *Digitaria sanguilnalis* (Palusznik krwawy), *Bromus secalinus* (Stokłosa żytnia).

7. PODSUMOWANIE I WNIOSKI

Flora synantropijna Łęczycy jest bogata i zróżnicowana. Liczy aktualnie 551 taksonów. Charakterystyczne cechy wyróżniające nadają analizowanej florze gatunki bardzo rzadkie i rzadkie (308 gat.), rosnące na nielicznych rozproszonych stanowiskach. Spośród nich 31 zaliczono do gatunków

zagrożonych wymarciem, np. *Melandrium noctiflorum* (Bniec dwudzielny), *Myosorus minimus* (Mysiurek drobny), *Neslia paniculata* (Ożęka groniasta), *Hypericum humifusum* (Dziurawiec rozesłany), *Peplis portula* (Bebłek błotny), *Digitaria sanguinalis* (Palusznik krwawy), *Bromus secalius* (Stokłosa żytnia).

Flora synantropijna Łęczycy odznacza się dużym udziałem hemikryptofitów (207 gat.) i terofitów (193 gat.). Najliczniejszą grupę geograficzno-historyczną stanowią natomiast gatunki rodzime – apofity (330 gat.).

Siedliska synantropijne Łęczycy są ostojami 8 gatunków objętych ochroną, np. *Ononis spinosa* (Wilżyna ciernista), *Hedera helix* (Bluszcz pospolity), *Vinca minor* (Barwinek pospolity).

Wiele czynników antropogenicznych ma wpływ na zmniejszanie się liczby stanowisk i liczebności gatunków, przede wszystkim bardzo rzadkich i rzadkich. Zmiany te m. in. prowadzą do zmniejszenia różnorodności gatunkowej flory synantropijnej Łęczycy.

8. PIŚMIENNICTWO

Błoński F. 1892. *Przyczynek do flory jawnokwiatowej oraz skrytokwiatowej naczyniowej kilkunastu okolic.* Pam. Fizjogr., 12(3): 129–149.

Dylik A. 1984. *Gleby.* [W:] *Województwo płockie. Monografia regionalna.* Uniw. Łódz., Łódź–Płock: 63–67.

Jabłoński P. 1999 (msc.). *Zagrożenia dendroflory Łęczycy i okolicy. Studium Podyplomowe Ekologii i Ochrony Środowiska dla Nauczycieli,* Inst. Ekol. Och. Środ. Uniw. Łódz., Łódź: 1–51.

Kłysik K. 1993. *Główne cechy klimatu.* [W:] *Środowisko geograficzne Polski środkowej.* Wyd. Uniw. Łódz., Łódź: 109–134.

Kondracki J. 1977. *Regiony fizjograficzne Polski.* Wyd. Uniw. Warszaw., Warszawa: 1–178.

Kondracki J. 1994. *Geografia Polski. Mezoregiony fizycznogeograficzne.* PWN, Warszawa.

Kornaś J. 1968a. *Geograficzno-historyczna klasyfikacja roślin synantropijnych.* Mater. Zakł. Fitosoc. Stos. Uniw. Warszaw., 25: 33–42.

Kornaś J. 1968b. *Prowizoryczna lista nowszych przybyszów synantropijnych (kenofitów) zadomowionych w Polsce.* Mater. Zakł. Fitosoc. Stos. Uniw. Warszaw., 25: 43–53.

Kornaś J. 1977. *Analiza flor synantropijnych.* Wiad. Bot., 21: 85–91.

Kornaś J. 1981. *Oddziaływanie człowieka na florę: mechanizmy i konsekwencje.* Wiad. Bot., 25(3): 165–182.

Kornaś J. 1990. *Plant invasions in Central Europe: historical and ecological aspects.* [W:] di Castri F., Hansen A.J., Debussche (eds.). *Biological invasions in Europe and the mediterranean basis.* Kluwer Acad. Publish., Dordrecht: 19–36.

Kornaś J., Medwecka-Kornaś A. 1986. *Geografia roślin.* PWN, Warszawa: 1–528.

Krawiecowa A., Rostański K. 1976. *Zależność flory synantropijnej wybranych miast polskich od ich warunków przyrodniczych i rozwoju.* Acta Univ. Vratislav., Pr. bot., 303(21): 5–61.

Mapa glebowo-rolnicza Łęczycy 1:5000. 1960. WBG i UR, Łódź.

Mirek Z. 1984. *Bromus carinatus Hook. et Arn. A new synanthropic plant species in the flora of Poland.* Fragm. Flor. Geobot., 28(2): 97–105.

Mirek Z. i in. 1995. *Vascular plants of Poland – a checklist*. Pol. Bot. Stud. Guidebook Series, 15: 1–303.

Mowszowicz J. 1960. *Conspectus florae lodziensis. Przegląd flory łódzkiej*. Cz. I. *Rośliny naczyniowe*. ŁTN, 69: 1–375.

Mowszowicz J. 1978. *Conspectus florae Poloniae Medianae (plantae vasculares). Przegląd flory Polski środkowej (rośliny naczyniowe)*. Wyd. Uniw. Łódz., Łódź: 1–395.

Olaczek R. 1963. *Niektóre rzadkie lub nowe gatunki roślin dla flory woj. łódzkiego*. Zesz. Nauk. Uniw. Łódz., ser. II, 14: 73–79.

Olaczek R. 1972. *Województwo Łódzkie. Przewodnik*. Wyd. Sport i Turystyka, Warszawa: 1–488.

Olaczek R. 1974. *Rejony turystyczne woj. łódzkiego na tle zasobności terenu w walory turystyczne*. [W:] *Region łódzki. Studia i materiały*. 4, Łódź.

Olaczek R. 1992. *Rośliny chronione w Polsce*. Warszawa.

Piotrowska H., Żukowski W., Jackowiak B. 1997. *Rośliny naczyniowe Słowińskiego Parku Narodowego*. Bogucki Wyd. Nauk., Poznań: 1–216.

Pisarkiewicz M. 2000. *Z dziejów Łęczycy*. [W:] Stolarski B. i in. (red.). *Przewodnik po Łęczycy i powiecie łęczyckim*. Tow. Miłośn. Ziem. Łęczyc., Oddz. TNP w Łęczycy. Łęczyca: 13–20.

Podbielkowski Z. 1985. *Słownik roślin użytkowych*. PWRiL, Warszawa: 1–259.

Polska administracyjna i drogowa. 1998. Oprac. „Mapy ścienne" – B. Piętka. Katowice.

Rostański R., Sowa R. 1986–1987. *Alfabetyczny wykaz efemerofitów Polski*. Fragm. Flor. Geobot., 31–32 (1–2): 151–205.

Siciński J.T. 1997. *Flora segetalna upraw warzywnych w rejonie Łęczycy*. [W:] Borucki A. (red.) Środowisko przyrodnicze i kulturowe okolic rzeki Bzury. Muzeum w Łęczycy, Regionalny Ośrodek Studiów i Ochrony Środowiska Kulturalnego w Łodzi. Łęczyca–Łódź: 34–45.

Siciński J.T. 2000. *Zbiorowiska chwastów upraw warzywnych w okolicy Łęczycy*. Acta Univ. Lodz., Folia bot., 15: 69–79.

Stolarski B. i in. (red.). 2000. *Przewodnik po Łęczycy i powiecie łęczyckim*. Tow. Miłośn. Ziem. Łęczyc., Oddz. TNP w Łęczycy. Łęczyca: 1–155.

Sowa R. 1971. *Flora i roślinne zbiorowiska ruderalne na obszarze województwa łódzkiego ze szczególnym uwzględnieniem miast i miasteczek*. Wyd. Uniw. Łódz., Łódź: 1–282 + Fot. i Tab.

Sowa R., Warcholińska A.U. 1987. *Flora synantropijna Łowicza i Skierniewic*. Acta Univ. Lodz., Folia bot., 5: 109–164.

Sowa R., Warcholińska A.U. 1994. *The list of American flowering plant species established in Poland (kenophytes). Thaiszia*. J. Bot., 4: 197–210.

Sroka E. 1995 (msc.). *Zieleń miasta Łęczycy*. Kat. Bot. Uniw. Łódz., Łódź: 1–165.

Szafer W., Kulczyński S., Pawłowski B. 1976. *Rośliny polskie*. PWN, Warszawa: 1–1020.

Szafer W., Pawłowski B. 1972. *Geobotaniczny podział Polski. Mapa*. [W:] Szafer W., Zarzycki K. (red.). *Szata roślinna Polski*. 2. PWN, Warszawa.

Szafer W., Zarzycki K. (red.). 1977. *Szata roślinna Polski*. 2. PWN, Warszawa.

Tomaszewski S. 1956 (msc.). *Rośliny naczyniowe w okolicach Łęczycy*. Kat. Bot. Uniw. Łódz., Łódź.

Warcholińska A.U. 1986–1987. *Lista zagrożonych gatunków roślin segetalnych środkowej Polski*. Fragm. Flor. Geobot., 31–32 (1–2): 225–231.

Warcholińska A.U. 1988–1990. *Flora segetalna terenów rolniczych Puszczy Bolimowskiej i jej współczesne przemiany*. Acta Agrobot., 41(2): 321–368.

Województwo łódzkie. Mapa w skali 1:500 000. 1999. Pol. Przed. Wyd. Kart. im. E. Romera SA, Warszawa–Wrocław.

Wołkowycki D. 1997. *Flory ruderalne w krajobrazie wiejskim Niziny Północnopodlaskiej – wstęp do analizy porównawczej*. Fragm. Flor. Geobot., ser. Polonica, 4: 39–74.

Zając A. 1979. *Pochodzenie archeofitów występujących w Polsce*. Rozpr. hab. Uniw. Jagiell., 29: 1–213.

Zając A. 1987. *Studies on the origin of archeophytes in Poland*. Part III. *Taxa of irano-turanian, euro-siberian-irano-turanian and mediterranean-irano-turanian origin*. Zesz. Nauk. Uniw. Jagiell., Pr. bot. 15: 93–129.

Zając A. 1988. *Studies on the origin of archeophytes in Poland*. Part IV. *Taxa of pontic-pannonian, mediterraneo-south asiatic, south asiatic and middle european origin. Archaeophyta anthropogena. Archaeophyta resistentia. Aechaeophytes of unknown origin*. Zesz. Nauk. Uniw. Jagiell., Pr. bot. 17: 23–51.

Zając A. 1992. *Stosunki geobotaniczne południowej częsci Kotliny Oświęcimskiej i zachodniej części Pogórza Śląskiego*. Część IV. *Antropogeniczne przemiany flory*. Zesz. Nauk. Uniw. Jagiell., Pr. bot. 24: 57–70.

Zając U., Zając A. 1975. *Lista archeofitów występujących w Polsce*. Zesz. Nauk. Uniw. Jagiell., Pr. bot. 3: 7–15.

Zając M., Zając A. 1992. *A tentative list of segetal and ruderal apophytes in Poland*. Zesz. Nauk. Uniw. Jagiell., Pr. bot., 24: 7–23.

Zarzycki K. 1984. *Ekologiczne liczby wskaźnikowe roślin naczyniowych Polski*. Inst. Bot. PAN, Kraków: 1–45.

Zarzycki K., Wojewoda W., Heinrich Z. (red.). 1992. *Lista roślin zagrożonych w Polsce*. Inst. Bot. PAN, Kraków.

Żukowski W., Latowski K., Jackowiak B., Chmiel J. 1995. *Rośliny naczyniowe Wielkopolskiego Parku Narodowego*. Bogucki Wyd. Nauk., Poznań: 1–229.

9. SUMMARY

The article present the results of studies, carried out in the years 1998–2000, relating to the synanthropic flora of the Łęczyca. This flora is characterized by a large variety and abundance due to differentiation of habitats and man's economic activity. The have been recorded 551 plants taxony belonging to 63 families. The most abundant is a *Compositae family* (77 species – 14%). The dominance of the perennial plants (314 species – 56,8%) and hemicryptophytes (207 species – 37,6%) is a characteristic trait of the Łęczyca synanthropic flora. Therophytes (193 species – 35%) make also a numerous group. Among synanthropic plants predominante apophytes (330 species – 59,9%). There exist 8 species of protected plants in the area of the Łęczyca, like *Ononis spinosa, Hedera helix, Ornithogalum umbellatum*, and 31 threatened species, e.g. *Melandium noctiflorum, Myosurus minimus, Neslia paniculata, Peplis portula, Anthemis tinctoria, Digitaria sanguinalis*.

Prof. nadzw. dr hab. Aurelia Urszula Warcholińska
Dr Jan Teofil Siciński
Katedra Geobotaniki i Ekologii Roślin
Uniwersytetu Łódzkiego
ul. Banacha 12/16, 90-237 Łódź.

Dr hab. Sergej Mochnacký
Botanical Garden of P. J. Šafárik
University, Mánesova 23, 043–52 Košice, Slovakia

Wpłynęło do Redakcji
Folia botanica 11.02.2000